Δ11	ΕΝΤΥΠΟ ΑΠΟΨΕΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΕΠΙ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΕΡΓΟΥ Η΄ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ Α ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

ΠΡΟΣ: Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης Τμήμα Υποδομών, Διαχείρισης Στερεών και Υγρών Αποβλήτων, Υδραυλικών Έργων, Έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) και Δικτύων τους	Ημερομηνία: …… Αρ. Πρωτοκόλλου (Εξερχομένου):…… Αρ. Πρωτοκόλλου (εισερχομένου):…… Περιβαλλοντική Ταυτότητα (ΠΕΤ) έργου ή δραστηριότητας:. ..... (συμπληρώνεται από αρμόδια περιβαλλοντική αρχή)

1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ (Συμπληρώνεται αν ο υπογράφων το έντυπο εκφράζει τις προσωπικές του απόψεις)	
1.1. ΟΝΟΜΑ:	
1.2. ΕΠΩΝΥΜΟ:	
1.3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ:	
1.4 Α.Δ. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ:	
1.5. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΟΔΟΣ: ΠΕΡΙΟΧΗ: Τ.Κ.:	ΑΡΙΘΜΟΣ:
1.6. ΤΗΛΕΦΩΝΟ:	
1.7 FAX:	
1.8. EMAIL:	

2. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ (Συμπληρώνεται αν ο υπογράφων το έντυπο εκπροσωπεί κάποιον φορέα)		
2.2. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:	2.3. ΠΕΡΙΟΧΗ:	2.4. Τ.Κ.:
2.5. ΤΗΛΕΦΩΝΟ:	2.6. FAX:	2.7. EMAIL
2.8. ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:	2.9. ΘΕΣΗ:	2.10. EMAIL

3. ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ ΄Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
ΑΙΟΛΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΣΤΗ ΘΕΣΗ "ΒΑΘΗ" ΕΓΚΑΤΕΣΤΗΜΕΝΗΣ ΙΣΧΥΟΣ 204,60 MW ΚΑΙ ΜΕΓΙΣΤΗΣ ΙΣΧΥΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ 198,40 MW Δ.Ε.ΚΡΟΥΣΣΩΝ, ΔΗΜΟΥ ΚΙΛΚΙΣ, Π.Ε. ΚΙΛΚΙΣ (ΠΕΤ: 2407002118)

4. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΧΟΛΙΩΝ-ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ
Τα σχόλια-παρατηρήσεις μου επί του φακέλου της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του έργου ή δραστηριότητας του στοιχείου 3 έχουν ως εξής : Σύμφωνα με το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο περί περιβαλλοντικής αδειοδότησης (Ν. 4014/2011, όπως ισχύει) ο σχολιασμός θα πρέπει να αφορά σε θέματα που περιλαμβάνονται και αξιολογούνται στη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (επιπτώσεις έργου ή δραστηριότητας στο φυσικό ή/και ανθρωπογενές περιβάλλον, σχετικά προληπτικά ή/και επανορθωτικά μέτρα) *(*Μπορούν να χρησιμοποιηθούν πρόσθετες σελίδες αν απαιτηθεί*)*:

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗΣ

Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) και της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΕΟΑ) του έργου «ΑΙΟΛΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΣΤΗ ΘΕΣΗ "ΒΑΘΗ" ΕΓΚΑΤΕΣΤΗΜΕΝΗΣ ΙΣΧΥΟΣ 204,60 MW ΚΑΙ ΜΕΓΙΣΤΗΣ ΙΣΧΥΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ 198,40 MW Δ.Ε.ΚΡΟΥΣΣΩΝ, ΔΗΜΟΥ ΚΙΛΚΙΣ, Π.Ε. ΚΙΛΚΙΣ» (ΠΕΤ: 2407002118).

Στο υπό μελέτη έργο προβλέπεται να εγκατασταθούν συνολικά 31 ανεμογεννήτριες (Α/Γ) με διάμετρο ρότορα 170 και με ονομαστική ισχύ 6600 kW η κάθε μία και με περιορισμό ισχύος στα 6400 kW. Για την πρόσβαση στις θέσεις των ανεμογεννητριών μελετήθηκαν, στο πλαίσιο της ΜΠΕ, τριάντα (30) οδοί και πέντε (5) ελιγμοί. Το συνολικό μήκος των οδών και ελιγμών είναι 44.579,94μ. Το σύνολο των παρεμβάσεων που αποτελούν νέες διανοίξεις έχουν μήκος 19.731,62μ., από τα οποία τα 309,1μ. αφορούν ελιγμούς. Το σύνολο των παρεμβάσεων που αποτελούν βελτίωση καταστρώματος υφιστάμενης οδοποιίας έχουν μήκος 24.848,32μ. Η αναγκαία οδοποιία για την πρόσβαση στον υπό εξέταση ΑΣΠΗΕ και στις θέσεις των ανεμογεννητριών συνολικού μήκους 44+579,94 χλμ, αφορά τις νέες διανοίξεις για την πρόσβαση στα πλατώματα των ανεμογεννητριών, μήκους 19+731,62 χλμ. από τα οποία τα 0+309,10 xlμ αφορούν ελιγμούς και τη βελτίωση καταστρώματος υφιστάμενης οδοποιίας, μήκους 24+848,32 χλμ. (βλ. σελ. 40 ΜΠΕ).

Επίσης, η υλοποίηση του υπό κρίση έργο στο σύνολό του θα οδηγήσει σε μια τεράστια ποσότητα πλεονάζοντων υλικών, η περιβαλλοντική διαχείριση της οποίας παραμένει «μετέωρη» και απροσδιόριστη στο πλαίσιο της εκπονηθείσας ΜΠΕ, καθώς στην σελίδα 74 της ΜΠΕ αναφέρονται τα ακόλουθα: «***Τα συνολικά πλεονάζοντα υλικά που ανέρχονται σε 141.730,20 Μ3*** *και είναι γαιώδους και Γ-Η συστάσεως, θα πρέπει να μεταφερθούν και να εναποθετηθούν λόγω της ακαταλληλότητας τους, είτε εντός είτε εκτός περιοχής επέμβασης, είτε σε χώρους που απαιτείται αποκατάσταση (ανενεργά ή ενεργά λατομεία), που υφίσταται τέτοιοι στην ευρύτερη περιοχή του έργου και που θα υποδείξει το Δασαρχείο Κιλκίς, είτε σε νόμιμους χώρους υποδοχής Α.Ε.Κ.Κ..*». Ο ακριβής τρόπος διαχείρισης των εν λόγω υλικών παραμένει αδιευκρίνιστος, αφού αυτά είτε θα παραμείνουν εντός της περιοχής επέμβασης είτε θα απομακρυνθούν είτε θα καταλήξουν σε κάποια λατομεία της ευρύτερης περιοχής.

Επιπλέον, δέον να τονιστεί ότι πρόκειται για ένα «σημαντικών διαστάσεων» έργο, δοθέντος ότι οι συνολικές επιφάνειες κατάληψης του έργου ανέρχονται σε 627.258,61 τ.μ. από τις οποίες οι 76.599,84 τ.μ. αποτελούν βελτίωση και οι 550.658,77 τ.μ. διάνοιξη νέων δασοδρόμων, ενώ οι εκτάσεις κατάληψης του έργου κατά τμήμα ανέρχονται σε 400.788,66 τ.μ. για την κατασκευή της οδοποιίας πρόσβασης, 199.180,36 τ.μ. για την κατασκευή των πλατωμάτων ανέγερσης των α/γ, 16.000,00 τ.μ. για τα γήπεδα εγκατάστασης των οικίσκων ελέγχου, και 11.289,59 τ.μ. για το γήπεδο εγκατάστασης του νέου Υποσταθμού.

Ακόμη, η περίπτωση της κατατεθείσας ΜΠΕ αποτελεί αντιγραφή άλλης ΜΠΕ που έχει κατατεθεί για άλλο έργο (ΑΣΠΗΕ). Αυτό προκύπτει από το Σχήμα 2 «Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας και θέση του υπό μελέτη Α/Π» στην σελίδα 14 του Κεφαλαίου 5 (ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΜΕ ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΕΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ) της ΜΠΕ, όπου το υπό εξέταση α/π φαίνεται να βρίσκεται στην Π.Ε. Θεσπρωτίας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το υπό εξέταση έργο βρίσκεται πολύ κοντά στο Εθνικό Πάρκο Κερκίνης. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στην σελ. 125 της ΜΠΕ: «*Στην ευρύτερη περιοχή του έργου βρίσκεται το Εθνικό Πάρκο Κορώνειας - Βόλβης, σε απόσταση περίπου 12,00χλμ νότια του έργου, το Εθνικό Πάρκο Βόρεια Αξιός - Λουδίας - Αλιάκμονας, σε απόσταση 49,50 χλμ. περίπου νοτιοδυτικά του έργου και <u>το Εθνικό Πάρκο Κερκίνης, σε απόσταση περίπου 0,87χλμ βόρια και ανατολικά του έργου.</u>*». Το εν λόγω Εθνικό Πάρκο αποτελεί χαρακτηρισμένο τοπίο εθνικής αξίας, σύμφωνα με το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο της Κεντρικής Μακεδονίας.

Ι. Ελλιπής Περιγραφή των ειδών ορνιθοπανίδας στην ορισθείσα, στο πλαίσιο της ΕΟΑ, Περιοχής Μελέτης (ΠΜ).

Επίσης, πρέπει να επισημανθεί ότι στην ΕΟΑ δεν γίνεται ορθή περιγραφή της ορνιθοπανίδας στην περιοχή εγκατάστασης του έργου. Αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι για την περιοχή ΖΕΠ GR1260008 «Τεχνητή Λίμνη Κερκίνης – Όρος Κρούσια», δυνάμει της υπ' αριθμ. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/50146/1786 «*Καθορισμός και έγκριση στόχων διατήρησης για είδη ορνιθοπανίδας των παρ. 1 και 2 του άρθρου 4,* της *Οδηγίας 2009/147/ΕΚ στις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) του εθνικού οικολογικού δικτύου NATURA 2000.*», με την οποία έχει τεθεί ως στόχος, για το είδος «Gyps Fulvus» (Όρνιο), η διατήρηση, ως πληθυσμού συγκέντρωσης, δύο ατόμων. Ωστόσο, στην ΕΟΑ δεν γίνεται περιγραφή των χαρακτηριστικών του συγκεκριμένου είδους. Ειδικότερα, στο πλαίσιο της ΕΟΑ, στην Περιοχή Μελέτης συμπεριλαμβάνεται και η ανωτέρω ΖΕΠ με κωδικό GR1260008 «Τεχνητή Λίμνη Κερκίνης – Όρος Κρούσια», ωστόσο δεν γίνεται περιγραφή των ειδών ορνιθοπανίδας που συναντώνται σε αυτήν.

Ειδικότερα, στο Παράρτημα 3.2.1. (Προδιαγραφές Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΕΟΑ) για έργα και δραστηριότητες που βρίσκονται σε περιοχή του Δικτύου Natura 2000, για την οποία δεν προβλέπονται ειδικότερες πρόνοιες προστασίας και διαχείρισης ή δεν συντρέχουν ειδικές προϋποθέσεις) της Υπουργικής Απόφασης οικ. 170225/2014 (ΦΕΚ 135/Β/27-1-2014), αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

1.1 Καταγραφή και ανάλυση των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος.

Α. Περιοχή Μελέτης (Π.Μ)

1.1.Α1. Συνοπτική περιγραφή της οικείας περιοχής Natura 2000

Περιγράφεται με συνοπτικό τρόπο η ταυτότητα της περιοχής Natura 2000 λαμβάνοντας υπόψη τα Τυποποιημένα Δελτία Δεδομένων που έχουν αποσταλεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΚΑ.

Ειδικότερα με βάση τα ανωτέρω γίνεται:

1.1.Α1.i. Αναγνώριση της περιοχής (τύπος, κωδικός καταχώρησης, ονομασία)

1.1.Α1.ii. Γεωγραφικός προσδιορισμός της περιοχής (συντεταγμένες υψόμετρο, επιφάνεια)

1.1.Α1.iii.Περιγραφή του γενικού χαρακτήρα της περιοχής με απλή αναφορά: στους τύπους οικοτόπων, στις κατηγορίες ενδιαιτημάτων, στην ποιότητα και σπουδαιότητα της περιοχής, στη τρωτότητα, στους λόγους χαρακτηρισμού

1.1.Α2. Αναλυτική περιγραφή της Περιοχής Μελέτης (Π.Μ)

<u>Γίνεται αναλυτική καταγραφή των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος στη Π.Μ, με έμφαση στα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής του Δικτύου Natura 2000, που δύναται να επηρεαστούν από το υπό εξέταση έργο ή τη δραστηριότητα.</u>

Για την προαναφερόμενη καταγραφή λαμβάνονται υπόψη οι ακόλουθες υφιστάμενες πηγές δεδομένων (όπου τέτοιες υπάρχουν):

•Το Τυποποιημένο Δελτίο Δεδομένων της οικείας περιοχής Natura 2000

•Η πλέον πρόσφατη χαρτογράφηση των τύπων οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος που διατίθεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες

•Η πλέον πρόσφατη έκθεση εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο

•Η πλέον πρόσφατη έκθεση εφαρμογής της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο

•Η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη της οικείας περιοχής Natura 2000

•Το Σχέδιο Διαχείρισης της οικείας περιοχής Natura 2000

•Τα εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης των ειδών και τύπων οικοτόπων σε τοπικό, εθνικό ή ευρωπαϊκό επίπεδο

•Τα πλέον πρόσφατα Κόκκινα Βιβλία των απειλούμενων σπονδυλόζωων, ασπονδύλων και χλωρίδας

•Ο θεσμοθετημένος εθνικός κατάλογος σημαντικών ειδών χλωρίδας, πανίδας και άλλων ομάδων οργανισμών, καθώς και τύπων φυσικών οικοτόπων

•Δεδομένα που προέκυψαν από τυχόν πρόσθετες ή ειδικές απαιτήσεις που επεβλήθησαν κατά τη διαδικασία Προκαταρκτικού Προσδιορισμού Περιβαλλοντικών Απαιτήσεων (ΠΠΠΑ), εφόσον τέτοια έχει διενεργηθεί

Ειδικότερα με βάση τα ανωτέρω γίνεται:

1.1.Α2.i. Καταγραφή των τύπων οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της ΚΥΑ Η.Π.14849/853/Ε103/4.4.2008 (ΦΕΚ Β' 645), ιδίως ως προς την αντιπροσωπευτικότητα, τη σχετική επιφάνεια και την κατάσταση διατήρησής τους (εφόσον πρόκειται για ΕΖΔ, ΤΚΣ ή πΤΚΣ).

1.1.Α2.ii. Καταγραφή των ειδών χλωρίδας και πανίδας του Παραρτήματος ΙΙ της ΚΥΑ. Η.Π.14849/853/Ε103/4.4.2008 (Β' 645), ιδίως ως προς το μέγεθος και την πυκνότητα των πληθυσμών, την κατάσταση διατήρησής τους και την απομόνωσή τους (εφόσον πρόκειται για ΕΖΔ, ΤΚΣ ή πΤΚΣ).

1.1.Α2.iii. ***Καταγραφή των ειδών ορνιθοπανίδας του Παραρτήματος Ι της ΚΥΑ. Η.Π. 37338/1807/Ε.103 (Β' 1495), καθώς και άλλων ειδών μεταναστευτικής ορνιθοπανίδας με σημαντική παρουσία στην περιοχή Natura 2000, ιδίως ως προς το μέγεθος και την πυκνότητα των πληθυσμών, την κατάσταση διατήρησής τους και την απομόνωσή τους (εφόσον πρόκειται για ΖΕΠ).***

1.1.Α2.iv. ***Καταγραφή των κύριων χαρακτηριστικών όλων των τύπων οικοτόπων του Παραρτήματος Ι ή/και των ειδών του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/34/ΕΟΚ (εφόσον πρόκειται για ΕΖΔ, ΤΚΣ ή πΤΚΣ) ή / και των ειδών ορνιθοπανίδας του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ και των μεταναστευτικών με τακτική έλευση (εφόσον πρόκειται για ΖΕΠ),*** *η αξία τους σε σχέση με το υπόλοιπο Δίκτυο Natura 2000, καθώς και τα κύρια χαρακτηριστικά των ενδημικών, κινδυνευόντων και προστατευόμενων ειδών.*

1.1.Α3. Αποτύπωση των ανωτέρω πληροφοριών σε Χάρτες Τεκμηρίωσης

Απεικονίζονται τα όρια των προστατευόμενων περιοχών και η εσωτερική τους χαρτογράφηση (εφόσον υπάρχει) με τις κατανομές των τύπων οικοτόπων και ειδών και τα ενδιαιτήματά τους στην Περιοχή Μελέτης σε χάρτες κατάλληλου υπόβαθρου και κλίμακας (1:50.000 ή και μεγαλύτερη, ανάλογα με το είδος και το μέγεθος του υπό εξέταση έργου: γραμμικό ή σημειακό).»

Σημειώνεται ότι το είδος «Όρνιο» περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Ι της ΚΥΑ. Η.Π. 37338/1807/Ε.103 καθώς και στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ. Το ίδιο ισχύει και για το είδος «Θαλασσαετός» (Haliaeetus albicilla), το οποίο επίσης περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Ι της ΚΥΑ. Η.Π. 37338/1807/Ε.103 καθώς και στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ, και για το οποίο δυνάμει της υπ' αριθμ. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/50146/1786 «Καθορισμός και έγκριση στόχων διατήρησης για είδη ορνιθοπανίδας των παρ. 1 και 2 του άρθρου 4, της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ στις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) του εθνικού οικολογικού δικτύου NATURA 2000.», έχουν τεθεί οι εξής στόχοι, σε σχέση με την ΖΕΠ GR1260008 «Τεχνητή Λίμνη Κερκίνης – Όρος Κρούσια»: i) η διατήρηση αναπαραγωγικού πληθυσμού 1 ζευγαριού, και ii) η διατήρηση διαχειμάζοντα πληθυσμού 2 ατόμων (βλ. σελίδα 32381 του σχετικού ΦΕΚ).

Περαιτέρω, για το είδος «Μικροτσιχνιάς» (Ixobrychus minutus), και αυτό περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Ι της ΚΥΑ. Η.Π. 37338/1807/Ε.103 καθώς και στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ, ενώ συναντάνται και στην ΠΜ και συγκεκριμένα στην ΖΕΠ GR1260008 «Τεχνητή Λίμνη Κερκίνης – Όρος Κρούσια», καθώς, δυνάμει της υπ' αριθμ. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/50146/1786, έχει τεθεί ως στόχος σχετικά με την ανωτέρω ΖΕΠ, η επίτευξη αναπαραγωγικού πληθυσμού 30 ζευγαριών.

Συνεπεία των ανωτέρω, τα ανωτέρω είδη ορνιθοπανίδας έπρεπε να περιγράφονται ως προς τα κύρια χαρακτηριστικά τους κατά τα οριζόμενα στις προαναφερόμενες διατάξεις του Παραρτήματος 3.2.1. της Υπουργικής Απόφασης οικ. 170225/2014 (ΦΕΚ 135/Β/27-1-2014).

ΙΙ. Αντίθεση με τις διατάξεις του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου Κεντρικής Μακεδονίας (υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΧΩΡΣ/73483/852 «Έγκριση αναθεώρησης του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και Περιβαλλοντική Έγκριση αυτού.») (ΦΕΚ Δ'/485/20-08-2020)

Κατ' αρχάς, όπως προκύπτει από τον Χάρτη Π.2γ «Δίκτυα και Μονάδες Τεχνικής Υποδομής» η περιοχή εγκατάστασης του έργου δεν προορίζεται για την εγκατάσταση και λειτουργία αιολικών πάρκων. Στην Περιφερειακή Ενότητα Κιλκίς, βάσει του ανωτέρω Χάρτη, περιοχή που έχει κριθεί κατάλληλη προς τον σκοπό της εγκατάστασης και λειτουργίας αιολικών πάρκων αποτελεί μια ευρύτερη περιοχή που βρίσκεται δυτικά της πόλης του Κιλκίς. Περαιτέρω, όπως προκύπτει από τον χάρτη Π.2Β «Οικιστικό Δίκτυο – Διοικητικός και Κοινωνικός Εξοπλισμός – Μεταφορές» η περιοχή εγκατάστασης του υπό εξέταση ΑΣΠΗΕ χωροθετείται εντός της χαρακτηρισμένης, κατά το ΠΧΠ Κεντρικής Μακεδονίας, Ορεινής Ευρύτερης Ζώνης. Τα ως άνω προκύπτουν και από τον Χάρτη Π.1 «Πρότυπο Χωρικής Ανάπτυξης», από τον οποίο χάρτη προκύπτει επίσης ότι η περιοχή εγκατάστασης του έργου εντός Ζώνης Κληρονομιάς και Τοπίου.

Σχετικά δε με την Ορεινή Ευρύτερη Ζώνη, στο άρθρο 12 (Χωρική οργάνωση των παραγωγικών δραστηριοτήτων» του ΠΧΠ της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, ορίζονται τα ακόλουθα:

«*Α. Πρωτογενής τομέας παραγωγής*

Δίνονται οι εξής κατευθύνσεις χωρικής πολιτικής για τον πρωτογενή τομέα, λαμβάνοντας υπόψη και την οριοθέτηση Ευρύτερων Αναπτυξιακών Ζωνών (ΕΑΖ) στο άρθρο 6 του παρόντος:

• Στην ΕΑΖ Γεωργίας, προωθείται η κατάργηση των παρεκκλίσεων αρτιότητας που προβλέπει η νομοθεσία περί εκτός σχεδίου δόμησης. Επίσης, εγκαταστάσεις άλλων τομέων να αφορούν καθετοποίηση ή συμπληρωματικότητα με τον πρωτογενή τομέα, πχ μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, αγροτουρισμός.

• Στις αρδευόμενες περιοχές, και στις περιοχές στις οποίες έχει γίνει αναδασμός, προβλέπεται η απαγόρευση της χωροθέτησης κατοικίας. • Κατηγοριοποίηση το ταχύτερο δυνατό της γεωργικής γης βάσει των κριτηρίων και της διαδικασίας της κείμενης νομοθεσίας. Η περαιτέρω καθυστέρηση οδηγεί σε απώλεια του κύριου εδαφικού πόρου του τομέα.

• Στην Ορεινή Ευρύτερη Ζώνη του παρόντος, και ιδίως στις περιοχές που περιλαμβάνουν τμήματα της ΕΑΖ Κτηνοτροφίας-Πτηνοτροφίας, προωθείται η δημιουργία Κτηνοτροφικών Πάρκων (βάσει της της κείμενης νομοθεσίας. Επίσης, προωθείται η επί τόπου βιώσιμη διαχείριση των αποβλήτων των μονάδων κτηνοτροφίας-πτηνοτροφίας.

• Ενίσχυση και ανάδειξη της παραγωγής τοπικών προϊόντων με στόχο να ενδυναμωθούν τα ήδη χαρακτηρισμένα και να ενταχθούν νέα Προϊόντα Τοπικής Προέλευσης και να εξεταστεί η τυποποίηση προϊόντων υψηλής ποιότητας από προστατευόμενες περιοχές παγκόσμιας ή ευρωπαϊκής σημασίας.

• Σε όλο το μήκος της παράκτιας ζώνης η βελτίωση των υποδομών των υφιστάμενων αλιευτικών καταφυγίων και, όπου υπάρχει ανάγκη, η δημιουργία νέων για την προστασία και τον ελλιμενισμό των επαγγελματικών αλιευτικών σκαφών.

Ειδικότερα για τις ΑΧΕ δίδονται οι εξής κατευθύνσεις:

ΑΧΕ 1, 2 και 3 (της περιμετρικής Ορεινής Ευρύτερης Ζώνης):

*• **<u>Ανάπτυξη της κτηνοτροφίας, δασοπονίας και μελισσοκομίας με παράλληλη υψηλή προστασία, διατήρηση και ανάδειξη της φύσης στις περιοχές του δικτύου των προστατευόμενων περιοχών Natura 2000.</u>***

• Σύνδεση της αγροτικής δραστηριότητας με την προώθηση ειδικών - εναλλακτικών μορφών τουρισμού (πχ. ιαματικός, οικοτουρισμός, περιπατητικός τουρισμός).

• Οριοθέτηση ευρύτερων ζωνών για την εγκατάσταση - μετεγκατάσταση της κτηνοτροφικής δραστηριότητας και την εφαρμογή αειφόρας βόσκησης, υπό τις προϋποθέσεις των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης. Ρύθμιση των σχέσεων κτηνοτροφίας - τουρισμού, πχ. τήρηση όρων και αποστάσεων των κτηνοτροφικών μονάδων από τουριστικές και άλλες ασύμβατες χρήσεις.

• Προώθηση της χρήσης της γεωθερμίας στις θερμοκηπιακές καλλιέργειες, στις περιοχές όπου υπάρχει αντίστοιχο δυναμικό.

• Αναδιάρθρωση της αγροτικής παραγωγής ανάλογα με την ποιότητα και την ποσότητα των υδάτων κάθε περιοχής.

ΑΧΕ 4 (της κεντρικής Ορεινής Ευρύτερης Ζώνης):

• Διατήρηση της γεωργικής χρήσης γης με προσοχή στη διεπαφή με τις περιοχές προστασίας της φύσης στο νότιο και βορειότατο άκρο της Ενότητας.

• Προστασία και πολυλειτουργική αειφόρα διαχείριση των δασικών οικοσυστημάτων με έμφαση στην αντιπυρική του προστασία, βελτίωση της ορεινής υδρονομίας προς όφελος της βελτίωσης του ισοζυγίου της κατάντι περιοχής των λιμνών και προστασία από τη διάβρωση των ορεινών όγκων.

• Ανάπτυξη της κτηνοτροφίας και διευθέτηση των περιοχών συγκέντρωσής της στον ημιορεινό χώρο.
……»

Περαιτέρω, σύμφωνα με τις διατάξεις του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, το Εθνικό Πάρκο Κερκίνης αποτελεί τοπίο εθνικής αξίας (βλ. Πίνακα στην σελ. 5347 του σχετικού ΦΕΚ). Στο δε άρ. 11 του ΠΧΠ Κεντρικής Μακεδονίας ορίζονται τα εξής:

«*Άρθρο 11 Στρατηγική και ειδικές κατευθύνσεις για το Τοπίο*

Το Τοπίο της Κεντρικής Μακεδονίας αποτελεί μέρος της φυσικής και πολιτιστικής της κληρονομίας. ***Η περιφερειακή στρατηγική για το Τοπίο έχει ως στόχο τον τερματισμό πρακτικών που υποβαθμίζουν την αξία των στοιχείων του****, τη λήψη προληπτικών και θεραπευτικών μέτρων για τη βελτίωση της ποιότητας του συνολικά και την ανάδειξη του ως έναν καθοριστικό πόρο για τη βιώσιμη ανάπτυξη της Περιφέρειας. Σχεδιάστηκε και εξειδικεύτηκε λαμβάνοντας υπόψη τις δυνατότητες συνέργειας με ορισμένους παραγωγικούς τομείς και κλάδους στους οποίους η Κεντρική Μακεδονία διαθέτει δυνατότητες. Ο αναπτυξιακός σχεδιασμός θα πρέπει να λάβει υπόψη του τις δυνατότητες αυτές και να εντάξει μέτρα και δράσεις για την ενίσχυσή τους. Βάσει του σχεδιασμού, οι συνδέσεις αυτές είναι:*

• Το τοπίο του Ολύμπου και η φήμη του ονόματός του με τη συνολική τουριστική ανάπτυξη της Κεντρικής Μακεδονίας και τη γενικότερη διεθνή αναγνώριση των περιφερειακών προϊόντων.

• Το τυπικό μεσογειακό τοπίο της παράκτιας Χαλκιδικής ως παράγοντας ποιοτικής αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος της Χαλκιδικής, έναντι πολιτικών απρογραμμάτιστης επέκτασης των τουριστικών χρήσεων χαμηλής προστιθέμενης αξίας.

• Η (υπο)Ζώνη της Ελιάς ως τοπίο διεθνούς αξίας με την προώθηση της Πράσινης Ελιάς ως προϊόντος Π.Ο.Π. της Χαλκιδικής.

• Το τοπίο των δρόμων του κρασιού, με την προώθηση των Μακεδονικών ποικιλιών κρασιού στις διεθνείς αγορές και την προώθηση του γαστρονομικού τουρισμού.

• Το ορεινό τοπίο με την ενίσχυση βιώσιμων πρωτοβουλιών για την τοπική ανάπτυξη στον ορεινό όγκο και την ανάπτυξη της αειφόρου ορεινής δασοπονίας.

• Το αγροτικό τοπίο του κάμπου της Θεσσαλονίκης ως σήμα κατατεθέν των γεωργικών προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας της περιοχής, όπως τα ροδάκινα, τα κεράσια κ.α.

Οι ζώνες τοπίων που εντοπίζονται στην περιφέρεια έχουν χαρακτηριστεί και αξιολογηθεί με βάση την αξία τους σε Διεθνούς, Εθνικής και Περιφερειακής αξίας ή σε Ιδιαιτέρως Υποβαθμισμένα, όπως φαίνονται στον παρακάτω Πίνακα. …….

Κατευθύνσεις ανά περιοχή ορίζονται ως εξής: ……..

Παραμεθόρια Ζώνη:

• Λήψη μέτρων περιορισμού της εκτός σχεδίου δόμησης κυρίως στις περιοχές ανάπτυξης χιονοδρομικών κέντρων.

• Μέτρα ολοκληρωμένης διαχείρισης των δασικών οικοσυστημάτων με στόχο τη διατήρηση και την ενίσχυση αυτών, αλλά και διατήρηση των παραδοσιακών αγροτικών τοπίων.

• Διατήρηση του μορφολογικού ύφους και της συνεκτικότητας των παραθεριστικών οικισμών και εκτόνωση νέων αναγκών για επεκτάσεις προς την ημιορεινή ζώνη. • Αποκατάσταση και ανάδειξη δικτύων πεζοπορικών διαδρομών και σημείων θέας.

• Οργάνωση της κτηνοτροφικής παραγωγής βάση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η αειφορία των πόρων αλλά και η υγιεινή των τροφίμων.

• Ρύθμιση της ανάπτυξης των ΑΣΠΗΕ σε σχέση με την δασόρια και την κορυφογραμμή προκειμένου να περιορίζεται η αισθητική ρύπανση.

• Λήψη μέτρων για τη βελτίωση της ποιότητας και της ποσότητας των υδάτων, περιορισμός της διάβρωσης και της στερεομεταφοράς σε χείμαρρους και ποτάμια, διατήρησης του ύψους των αποθεμάτων στις λίμνες της ζώνης (Βεγορίτιδα, Τ.Λ. Άγρα, Δοϊράνη, Τ.Λ. Κερκίνης), καθώς και ανάπτυξη ήπιων δραστηριοτήτων συμβατών με το καθεστώς οικολογικής προστασίας τους. ……»

Επιπλέον, στο άρ. 12 του ΠΧΠ της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, αναφορικά με την ενέργεια και τις ΑΠΕ, ορίζονται τα εξής:

«*Β. Ενέργεια και ΑΠΕ*

Η ολοκλήρωση και λειτουργία του ΤΑΡ αποτελεί και χωροταξική προτεραιότητα, που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη από τον υποκείμενο σχεδιασμό και τις αδειοδοτικές διαδικασίες. Ο υποκείμενος σχεδιασμός θα πρέπει να εξετάζει τις πιθανές επιδράσεις του ΤΑΠ στις χρήσεις γης στις περιοχές διέλευσής του και να δίνει κατευθύνσεις περιορισμού ή απαγόρευσης της δόμησης κατά μήκος του αγωγού, όπου απαιτείται. Η αξιοποίηση του σημαντικού αιολικού δυναμικού αποτελεί προτεραιότητα, όπως επίσης και η εγκατάσταση μικρών μονάδων σε συνέργεια με την ανάπτυξη έξυπνων συστημάτων διαχείρισης σε αστικές περιοχές. Βασική κατεύθυνση αποτελεί, επίσης, η ενθάρρυνση της δημιουργίας ΜΥΗΣ, ιδίως στην Ορεινή Ευρύτερη Ζώνη του παρόντος. Οι ρυθμίσεις του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ, θα πρέπει να εναρμονιστούν με τα μέτρα των Σχεδίων Διαχείρισης Υδάτων. Για τον λόγο αυτό εφεξής για την εγκατάσταση νέων Μ.ΥΗ.Ε ή την ανανέωση λειτουργίας μιας μονάδας θα πρέπει υποχρεωτικά να έχουν ολοκληρωθεί οι διαδικασίες καθορισμού της φέρουσας ικανότητας του υδάτινου σώματος σύμφωνα με κριτήρια της κείμενης νομοθεσίας και λαμβάνοντας υπόψη τις τρέχουσες κλιματολογικές συνθήκες, άλλα και τις μεσοπρόθεσμες τάσεις. Λόγω της διαθεσιμότητας υπερπληθώρας περιοχών κατάλληλων για την εγκατάσταση αυτόνομων μονάδων Φ/Β, αυτές θα πρέπει να κατευθυνθούν εκτός περιοχών που μπορούν να αξιοποιηθούν καλύτερα με άλλες χρήσεις. ***Η εγκατάσταση Φ/Β και αιολικών πάρκων πρέπει να αποφεύγεται εντός ζωνών προστασίας του***

αγροτικού τοπίου, εντός των εθνικών πάρκων και, γενικότερα, περιοχών προστασίας (Natura 2000, δασικές περιοχές). *Η χωροθέτηση εγκαταστάσεων αξιοποίησης της ηλιακής ενέργειας πρέπει να λαμβάνει σοβαρώς υπόψη της τις επιπτώσεις στο τοπίο και τις ενδεχόμενες παρενέργειες σε άλλους τομείς για τους οποίους το τοπίο έχει ιδιαίτερη σημασία. Στο πλαίσιο αυτό, δίνεται αρνητική χωροταξική κατεύθυνση, για εγκατάστασή τους στις σημαντικές ζώνες τοπίου, όπως αυτές προσδιορίζονται στο παρόν, καθώς και στις περιοχές που περιλαμβάνονται στην ΕΑΖ Τουρισμού.* ……..»

Από το σύνολο όλων των ανωτέρω, συνάγεται ότι αφενός μεν πρόκριμα του ΠΧΠ της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας είναι η προστασία των περιοχών NATURA 2000 και η χωροθέτηση των έργων ΑΠΕ εκτός αυτών, και αφετέρου ο περιορισμός της οπτικής ρύπανσης από την εγκατάσταση αιολικών πάρκων σε κορυφογραμμές, ιδίως όταν αυτές βρίσκονται δίπλα σε χαρακτηρισμένα τοπία, όπως συμβαίνει στην προκειμένη περίπτωση. Συγκεκριμένα στην υπό εξέταση περίπτωση, θα επέλθει οπτική υποβάθμιση στην ευρύτερη περιοχή και με σημείο αναφοράς, μεταξύ άλλων, πέραν των γύρω οικισμών και του τοπίου εθνικής σημασίας «Εθνικό Πάρκο Λίμνης Κερκίνης». Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι στην μελέτη φωτορεαλισμού που προσκομίζεται δεν αποτυπώνεται ευκρινώς η οπτική όχληση που θα επέλθει από την υλοποίηση του έργου σε σχέση με γειτονικά σημεία ενδιαφέροντος, ενώ προσκομίζεται φωτογραφίες από τον οικισμό «Ηρακλειά» πλησίον της λίμνης Κερκίνης, που βεβαιώνουν τη δημιουργηθείσα οπτική όχληση.

Εν κατακλείδι, είναι καταφανές ότι η υλοποίηση του έργου θα οδηγήσει σε ανεπανόρθωτη αλλοίωση του φυσικού τοπίου, λαμβανομένου υπόψη και του ότι πρόκειται για ένα σημαντικών διαστάσεων έργο.

ΙΙ. Εξαιρετικά δυσμενείς επιπτώσεις επί των προστατευτέων στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος

<u>1. Ορνιθοπανίδα της περιοχής εγκατάστασης του έργου</u>

Σημειώνεται πως το έργο χωροθετείται εντός κορυφογραμμής, όπου υπάρχει έντονη δραστηριότητα της ορνιθοπανίδας και δη προστατευόμενων ειδών που συνδέονται με τους πληθυσμούς των ειδών ορνιθοπανίδας που συναντώνται σε γειτονικές περιοχές του Δικτύου Natura 2000. **Οι εργασίες πεδίου που έγιναν σχετικά με τα είδη ορνιθοπανίδας στο πλαίσιο της ΕΟΑ αποδεικνύουν περίτρανα πως η περιοχή αποτελεί περιοχή έντονης δραστηριότητας ειδών ορνιθοπανίδας, όπως αναλύεται στην συνέχεια. Ειδικότερα, στην σελίδα** 75 της ΕΟΑ αναφέρονται τα εξής: «*Εκ των ειδών χαρακτηρισμού της ΖΕΠ GR1260008, στο βόρειο τμήμα της ΠΕΠ του ΑΣΠΗΕ (που βρίσκεται σε εγγύτητα με την εν λόγω ΖΕΠ) παρατηρήθηκαν ο Στικταετός, ο Γερακαετός ο Θαλασσαετός, το Γκισάρι, η Πρασινοκέφαλη πάπια, ο Λευκός πελαργός, ο Αργυροτσικνιάς, ο Αργυροπελεκάνος, ο Ροδοπελεκάνος και ο Κορμοράνος. Το τυποποιημένο έ-ντυπο δεδομένων για την ΖΕΠ GR1260008 περιλαμβάνει 181 είδη πτηνών και από αυτά, στο βόρειο τμήμα της περιοχής έρευνας πεδίου του ΑΣΠΗΕ παρατηρήθηκαν τα 73 είδη. Για την πλειονότητα των ειδών αυτών εκτιμάται (με βάση την απόσταση του έργου από τις ΖΕΠ, την οικολογία/ ζωτικό χώρο των ειδών, τα ενδιαιτήματα της περιοχής ή τις γνωστές θέσεις φωλιάσματος), ότι οι πληθυσμοί που παρατηρήθηκαν στην ΠΕΠ του έργου δεν σχετίζονται με τη ΖΕΠ. Π.χ. για τα στρουθιόμορφα και άλλα χερσόβια είδη που έχουν τακτική παρουσία στην περιοχή έρευνας πεδίου, η παρουσία δεν σχετίζεται με τον πληθυσμό των γειτονικών ΖΕΠ, αλλά με τους τοπικούς πληθυσμούς, λόγω του ότι το υπό μελέτη έργο χωροθετείται εκτός αυτών σε αρκετά μεγάλη απόσταση και τα*

συγκεκριμένα είδη δεν μετακινούνται σε τόσο μεγάλες αποστάσεις. Μόνο για συγκεκριμένα είδη (κυρίως αρπακτικά, και άλλα μεγαλόσωμα) εκτιμάται ότι είναι πιθανόν ή δύναται οι διελεύσεις να σχετίζονται με άτομα από τον πληθυσμό της ΖΕΠ. Να επισημανθεί ότι σε αρκετές περιπτώσεις αυτή η συσχέτιση (με τους πληθυσμούς των ΖΕΠ) είναι μερική, δηλαδή στην ΠΕΠ παρατηρούνται πιθανόν λίγα άτομα που προέρχονται από τις ΖΕΠ και περισσότερα άτομα που ενδημούν εκτός των ΖΕΠ.».

Γερακαετός (Hieraaetus pennatus):

Σχετικά με το συγκεκριμένο είδος, στις σελίδες 91-92 της ΕΟΑ παρατίθενται τα εξής: «*Φωλιάζει στην Ελλάδα (καλοκαιρινός επισκέπτης) και αναφέρεται ως Κινδυνεύον στο ελληνικό Κόκκινο Βιβλίο (και ως Μειωμένου ενδιαφέροντος στο European Red List of Birds, Birdlife International 2021) καθώς και στο Παράρτημα Ι της οδηγίας των πτηνών. Ο ελληνικός πληθυσμός υπολογίζεται στα 70-120 ζευγάρια με τάσεις μείωσης μακροπρόθεσμα και αύξησης βραχυπρόθεσμα (με βάση την πρόσφατη εξαετή Έκθεση), από τα 20.300-23.900 της EU28 (αναφέρεται με Ασφαλείς πληθυσμούς στην EU28, ενώ το 83% του πληθυσμού εντοπίζεται στην Ισπανία). Δεν αναφέρεται ως είδος για το οποίο υπάρχουν στοιχεία ή ενδείξεις πιθανότητας επιπτώσεων από ΑΣΠΗΕ (European Commission 2011).* ***Σε ότι αφορά σε επιπτώσεις από εναέρια δίκτυα ενέργειας, με βάση την ανασκόπηση των Prinsen et al. (Prinsen H, Boere G., Pires N., Smallie J., 2011. Review of the Conflict between migratory birds and electricity power grids in the African-Eurasian Region. CMS), αναφέρονται σημαντικές επιπτώσεις λόγω ηλεκτροπληξίας, και λιγότερο σημαντικές επιπτώσεις προσκρούσεων (περιφερειακά ή τοπικά υψηλή θνησιμότητα, αλλά χωρίς σημαντικές επιπτώσεις στον συνολικό πληθυσμό των ειδών).*** **»**

Περαιτέρω, στην σελ. 92 ΕΟΑ παρατίθενται τα ακόλουθα: «*Στην περιοχή μελέτης το είδος είναι αναπαραγόμενος επισκέπτης, ενώ παρατηρείται και κατά τη μετανάστευση (ΖΕΠ Κερκίνης).* ***Αποτελεί είδος χαρακτηρισμού και των 2 ΖΕΠ της περιοχής (GR1260008 και GR1220009) και άτομα που φωλιάζουν εντός αυτών δύναται να παρατηρούνται και στην ΠΕΠ για τροφοληψία****. Σύμφωνα με τα ΤΕΔ στην GR1260008 αναφέρεται πληθυσμός 2-5 ζευγαριών (πληθυσμιακό κριτήριο C, δηλ. <2% του εθνικού πληθυσμού και καλός βαθμός διατήρησης των χαρακτηριστικών του ενδιαιτήματος) και στην GR1220009 πληθυσμός 6-18 ζευγάρια (πληθυσμιακό κριτήριο A, δηλ. >15% του εθνικού πληθυσμού και καλός βαθμός διατήρησης των χαρακτηριστικών του ενδιαιτήματος).*». Επιπλέον, στις σελίδες 92-93 της ΕΟΑ αναγράφοντα τα εξής: «*Σε σχέση με τις επιδράσεις (πιέσεις/ απειλές) που αναφέρονται για το είδος σε εθνικό επίπεδο (στην εθνική αναφορά αξιολόγησης με βάση το άρθρο 12 της οδηγίας των πτηνών), υπάρχουν κάποιες που αναφέρονται για την ορνιθοπανίδα και στα ΤΕΔ των ΖΕΠ (ή εκτιμάται ότι μπορεί να προκύπτουν και για την ΠΕΠ): η βοσκή, οι δρόμοι και αυτοκινητόδρομοι και* ***οι υποδομές για την παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ.»****.* Επιπροσθέτως, στην σελίδα 93 της ΕΟΑ αναφέρονται τα ακόλουθα: «*Κατά τις καταγραφές πεδίου, το είδος καταγράφηκε με αξιόλογα επίπεδα δραστηριότητας κυρίως στο βόρειο τμήμα της ΠΕΠ. Συνολικά παρατηρήθηκαν 97 διελεύσεις Γερακαετού (3,25 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών) κατά το 41% των ημερών καταγραφής στη ζώνη καταγραφών των Α/Γ (2km) και 12 διελεύσεις Γερακαετού (0,97 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών) κατά το 18% των ημερών καταγραφής στην ζώνη 1km από το δίκτυο Υ/Τ.* ***Στη ζώνη Α και στο ύψος των Α/Γ καταγράφηκαν 66 διελεύσεις (2,21 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών),*** *ενώ στη ζώνη Α του δικτύου και ύψος ως 50m δεν καταγράφηκε καμία διέλευση.* ***Από την έρευνα για κρίσιμα ενδιαιτήματα εντοπίστηκαν δύο περιοχές με αρκετές ενδείξεις φωλιάσματος. Η πρώτη περιοχή βρίσκεται Β από την Α/Γ C.B04 σε απόσταση ~1,5km και η δεύτερη ΝΑ της ίδιας Α/Γ σε απόσταση 1,2km.*** *Με βάση και τις καταγραφές, εκτιμάται ότι ο αναπαραγόμενος πληθυσμός στην περιοχή είναι μεγαλύτερος (πιθανόν >5 ζευγάρια), ενώ οι παρατηρήσεις του είδους στην ΠΕΠ φαίνεται ότι αφορούν περιπτώσεις που στην πλειονότητά τους σχετίζονται με επικράτειες εκτός των ορίων της ΖΕΠ ή στις παρυφές αυτής.*».

Τέλος, για το εν λόγω είδος, στην σελίδα 96 της ΕΟΑ, παρατίθενται τα εξής: «..... ***Το ρίσκο πρόσκρουσης για το είδος είναι 5% & 15% (για ταχύτητα πτήσης 14,4m/sec & 4,2m/sec αντίστοιχα). .....*** **και «.....** ***η τελική εκτίμηση για τις προσκρούσεις ανά έτος (χωρίς την εφαρμογή μέτρων μετριασμού) είναι ~8,2-9,5 για τον ΑΣΠΗΕ.*** ». Ακόμα, πρέπει να σημειωθεί ότι ο ίδιος ο μελετητής της ΕΟΑ στην σελίδα 159 αυτής αναγράφει τα εξής: «……. *ενώ 46 περιστατικά προσκρούσεων (κυρίως από Ισπανία) περιλαμβάνονται στη βάση δεδομένων του Duur (2023). Καταγράφηκε με σημαντικά επίπεδα δραστηριότητας στη ζώνη Α και στο ύψος των Α/Γ (2,21 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών) καθώς και αξιόλογα εκτιμώμενα επίπεδα θνησιμότητας με βάση την εφαρμογή του μοντέλου. Συνεπώς με βάση τα ανωτέρω δύναται να προκύπτουν ως μέτριας/ υψηλής σημαντικότητας επιπτώσεις (που αφορούν κυρίως επικράτειες/ ζευγάρια εκτός της ΖΕΠ), λόγω πρόσκρουσης στις Α/Γ, οι οποίες χρήζουν μετριασμού.*».

<u>Ομολογείται λοιπόν ότι οι επιπτώσεις του έργου κατά τη λειτουργία του αναμένονται να είναι εξαιρετικά σημαντικές για το εν λόγω είδος</u>, αλλά, κατά τον μελετητή, οι επιπτώσεις θα περιοριστούν λόγω των μέτρων μετριασμού που προτείνονται στο πλαίσιο της ΕΟΑ (όσον αφορά την αποτελεσματικότητα των μέτρων μετριασμού που προτείνονται βλ. αναλυτικά κατωτέρω). Περαιτέρω, είναι απορίας άξιο πώς, <u>μολονότι στην σελίδα 96 της ΕΟΑ ομολογείται ότι η τελική εκτίμηση για τις προσκρούσεις ανά έτος (χωρίς την εφαρμογή μέτρων μετριασμού) είναι ~8,2-9,5 για τον υπό εξέταση ΑΣΠΗΕ, θα επιτευχθούν οι πλέον πρόσφατοι θεσμοθετημένοι στόχοι διατήρησης που τέθηκαν για την περιοχή ΖΕΠ GR1260008 «Τεχνητή Λίμνη Κερκίνης – Όρος Κρούσια», στην οποία το εν λόγω είδος αποτελεί μάλιστα είδος χαρακτηρισμού. Ειδικότερα, δυνάμει της υπ' αριθμ. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/50146/1786 «*Καθορισμός και έγκριση στόχων διατήρησης για είδη ορνιθοπανίδας των παρ. 1 και 2 του άρθρου 4, της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ στις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) του εθνικού οικολογικού δικτύου NATURA 2000.*», τέθηκαν οι εξής στόχοι για το συγκεκριμένο είδος [Γερακαετός (Hieraaetus pennatus)]: i) έχει τεθεί η επίτευξη 5 ζευγαριών (βλ. σελ. 32381 του σχετικού ΦΕΚ).</u>

Ωστόσο, ο ανωτέρω στόχος σαφώς και δεν είναι εφικτό να επιτευχθεί με την υλοποίηση του υπό εξέταση έργου. Σημειώνεται ακόμα ότι η ανωτέρω προστατευόμενη περιοχή ΖΕΠ απέχει μόλις 680 μέτρα (0,68 χλμ.) από την α/γ 4 του υπό εξέταση έργου (βλ. σελίδα 122 ΜΠΕ), συνάγεται δε επομένως ότι ο πληθυσμός του γερακαετού που εντοπίστηκε στην περιοχή κατά τις εργασίες πεδίου συνδέεται με τον πληθυσμό της ανωτέρω ΖΕΠ.

Επιπλέον, για το εν λόγω είδος και τις απειλές αυτού λεκτέα τα εξής[1]: «*Οι απειλές που επηρεάζουν το είδος περιλαμβάνουν την υποβάθμιση των οικοτόπων, την άμεση εκδίωξη και την ανθρώπινη ενόχληση (Ferguson-Lees and Christie 2001, Orta and Boesman 2013). Οι μειώσεις στην Ουκρανία οφείλονται στην αποψίλωση των δασών (Orta and Boesman 2013). Η απώλεια οικοτόπων στην Ευρώπη οφείλεται επίσης στην εγκατάλειψη της διαχείρισης των λιβαδιών, στην εντατικοποίηση της*

[1] Βλ. https://datazone.birdlife.org/species/factsheet/booted-eagle-hieraaetus-pennatus#Threats, όπου αναφέρονται τα εξής: "*Threats affecting the species include habitat degradation, direct persecution and human disturbance (Ferguson-Lees and Christie 2001, Orta and Boesman 2013). Declines in the Ukraine are being driven by deforestation (Orta and Boesman 2013). Habitat loss in Europe is also due to abandonment of grassland management, agricultural intensification, urbanization, afforestation and fire (pressures and threats data reported by EU Member States under Article 12 of the Birds Directive for the period 2013-2018). In its West African range, the species may be vulnerable to habitat degradation through wood harvesting, overgrazing, and burning as well as exposure to pesticides (Thiollay 2007). The accumulation of organochloride pesticides in wintering areas may affect the species's reproductive success (Tucker and Heath 1994). In the past, organochlorine contamination may have been a contributory factor in the population decline in south-east Spain (Martinez-Lopez et al. 2007). It is also highly vulnerable to the impacts of potential wind energy developments (Strix 2012). Powerlines were responsible for 19.5% of Booted Eagles mortalities in Spain during 1990-2006, with the number of cases increasing throughout the period (Martinez et al. 2016).*"

γεωργίας, στην αστικοποίηση, στη αναδάσωση και στις πυρκαγιές (στοιχεία πιέσεων και απειλών που αναφέρθηκαν από τα κράτη μέλη της ΕΕ βάσει του άρθρου 12 της Οδηγίας για τα πτηνά για την περίοδο 2013-2018). Στη Δυτική Αφρική, το είδος μπορεί να είναι ευάλωτο στην υποβάθμιση των οικοτόπων μέσω της συγκομιδής ξύλου, της υπερβόσκησης και της καύσης καθώς και της έκθεσης σε φυτοφάρμακα (Thiollay 2007). Η συσσώρευση οργανοχλωριδικών φυτοφαρμάκων στις περιοχές που διαχειμάζουν μπορεί να επηρεάσει την αναπαραγωγική επιτυχία του είδους (Tucker and Heath 1994). Στο παρελθόν, η μόλυνση από οργανοχλωρίδιο ενδέχεται να ήταν ένας παράγοντας που συνέβαλε στη μείωση του πληθυσμού στη νοτιοανατολική Ισπανία (Martinez-Lopez et al. 2007). ***Είναι επίσης πολύ ευάλωτο στις επιπτώσεις της αιολικής ενέργειας (Strix 2012). Τα καλώδια μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος ήταν υπεύθυνα για το 19,5% των θανάτων στην Ισπανία κατά την περίοδο 1990-2006, με τον αριθμό των περιπτώσεων να αυξάνεται καθ' όλη την περίοδο (Martinez et al. 2016)***».

Τέλος, δυνάμει της υπ' αριθμ. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/50146/1786 «Καθορισμός και έγκριση στόχων διατήρησης για είδη ορνιθοπανίδας των παρ. 1 και 2 του άρθρου 4, της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ στις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) του εθνικού οικολογικού δικτύου NATURA 2000.», τέθηκαν οι εξής στόχοι για το συγκεκριμένο είδος σχετικά με τη ΖΕΠ GR1220009: η επίτευξη 18 ζευγαριών (βλ. σελ. 32292 του σχετικού ΦΕΚ). Σημειώνεται ότι και για την ΖΕΠ GR1220009 το εν λόγω είδος αποτελεί είδος χαρακτηρισμού. Σημειώνεται ότι και στην Ελλάδα έχουν παρατηρηθεί προσκρούσεις του συγκεκριμένου είδους με α/γ. Ενδεικτικά αναφέρεται σύγκρουση γερακαετού το 2008 με α/γ του αιολικού πάρκου «Γεράκι» στη Θράκη, όπου το πτηνό εντοπίστηκε με «σπασμένο» φτερό σε απόσταση 35 μέτρων από την πλησιέστερη α/γ, όπως προκύπτει από τον Πίνακα 9 στην σελίδα 19 της έρευνας της WWF με τίτλο "Assessing the impact of nine established wind farms on birds of prey in Thrace, Greece" («Αξιολογώντας τις επιπτώσεις εννέα εγκατεστημένων αιολικών πάρκων στα αρπακτικά πουλιά στη Θράκη, Ελλάδα») (Μάρτιος 2011).[2]

Επιπροσθέτως, όπως αναγράφεται στην σελίδα 186 της ΕΟΑ, «*Τέλος, για το Γερακαετό, όπως προαναφέρθηκε, κατά τη διάρκεια των καταγραφών πεδίου εντοπίστηκαν πιθανές περιοχές φωλιάσματος σε απόσταση ~1,2km και 1,5km από τις Α/Γ. Οι εν λόγω θέσεις βρίσκονται εκτός των ορίων της ΖΕΠ, αλλά σε μεγάλη εγγύτητα με αυτή, οπότε μπορεί να θεωρηθεί ότι πρόκειται για επικράτειες που σχετίζονται εν μέρει και με τον πληθυσμό της ΖΕΠ.*». Είναι καταφανές λοιπόν ότι, πέραν του κινδύνου πρόσκρουσης για το εν λόγω είδος, θα επέλθει και όχληση αυτού, καθώς η απόσταση περίπου 1,5 χλμ. δεν δύναται να θεωρηθεί επαρκής για την μη όχληση του συγκεκριμένου είδους, το οποίο είναι είδος με μεγάλο ζωτικό χώρο, και εξαιτίας της εγγύτητας των θέσεων φωλιάσματος με τις α/γ, συνάγεται ότι αναμένεται αυξημένη πτητική δραστηριότητα του συγκεκριμένου είδους, και ως εκ τούτου αυξημένος κίνδυνος πρόσκρουσης.

Κραυγαετός (Aquila pomarina):

Στην σελίδα 97 της ΕΟΑ αναφέρονται τα εξής: «*Είναι μεταναστευτικό είδος που ξεχειμωνιάζει στην Αφρική και παρατηρείται σε μεγάλες συγκεντρώσεις κατά τη μετανάστευση στον Βόσπορο και στο Ισραήλ. Έρχεται στη χώρα από τα μέσα Απριλίου και αναχωρεί από τα τέλη Αυγούστου. Ο Κραυγαετός αριθμεί τουλάχιστον 70-90 ζεύγη στη χώρα μας (με τάση μείωσης) σύμφωνα με την πιο πρόσφατη εθνική εξαετή Έκθεση με βάση το άρθρο 12 της οδηγίας των πτηνών (2013-2018) από τα 10.800-15.300*

[2]https://www.researchgate.net/publication/255910655_Assessing_the_impact_of_nine_established_wind_farms_on_birds_of_prey_in_Thrace_Greece

της EU28 (αναφέρεται με ασφαλείς πληθυσμούς). Αναφέρεται ως Κινδυνεύον (EN) στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας και ως Μειωμένου Ενδιαφέροντος (LC) σε επίπεδο EU27(Birdlife International 2021) καθώς και στο Παράρτημα Ι της οδηγίας των πτηνών. ***Με βάση τη βιβλιογραφία (European Commission 2011), αναφέρεται ως είδος για το οποίο υπάρχουν στοιχεία ή ενδείξεις υψηλής πιθανότητας επιπτώσεων προσκρούσεων. Επίσης, 15 περιστατικά αναφέρονται στη βάση δεδομένων του Duur (2023), 9 από τα οποία από τη Γερμανία.*** *Σε ότι αφορά σε επιπτώσεις από εναέρια δίκτυα ενέργειας, με βάση την ανασκόπηση των Prinsen et al. (Prinsen H, Boere G., Pires N., Smallie J., 2011. Review of the Conflict between migratory birds and electricity power grids in the African-Eurasian Region. CMS), δεν περιλαμβάνεται στα είδη για τα οποία έχουν αξιολογηθεί επιπτώσεις. ....*», ενώ **με την υλοποίηση του έργου θα επέλθει καταστροφή κρίσιμων ενδιαιτημάτων φωλιάσματος του είδους, καθώς στην σελ. 98 της ΕΟΑ παρατίθενται τα εξής: " ..... *ενδιαίτημα φωλιάσματος περιλαμβάνει την κλάση Δάση και δασικές περιοχές."***

Επιπλέον, στην σελίδα 98 της ΕΟΑ αναφέρονται τα ακόλουθα, σχετικά με το συγκεκριμένο είδος: «*Είναι είδος χαρακτηρισμού της ΖΕΠ GR1220009 (και άτομα που φωλιάζουν εντός αυτής δύναται να παρατηρούνται και στην ΠΕΠ για τροφοληψία) για την οποία αναφέρεται (σύμφωνα με το ΤΕΔ) πληθυσμός 6-18 ζευγαριών (πληθυσμιακό κριτήριο Α, δηλ. >15% του εθνικού πληθυσμού και καλός βαθμός διατήρησης των χαρακτηριστικών του ενδιαιτήματος). Στη ΖΕΠ GR1260008 αναφέρονται επίσης 3-4 ζευγάρια (πληθυσμιακό κριτήριο Β, δηλ. 2-15% του εθνικού πληθυσμού και καλός βαθμός διατήρησης των χαρακτηριστικών του ενδιαιτήματος) και συγκεντρώσεις 1-9 ατόμων. Σε σχέση με τις επιδράσεις (πιέσεις/ απειλές) που αναφέρονται για το είδος σε εθνικό επίπεδο (στην εθνική αναφορά αξιολόγησης με βάση το άρθρο 12 της οδηγίας των πτηνών), υπάρχουν κάποιες που αναφέρονται για την ορνιθοπανίδα και στο ΤΕΔ των ΖΕΠ (ή εκτιμάται ότι μπορεί να προκύπτουν και για την ΠΕΠ): οι τροποποιήσεις των δομών των εσωτερικών υδάτων, η χρήση αγροχημικών,* ***οι υποδομές για την παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ*** *και οι στρατιωτικές ασκήσεις. Οι Στόχοι Διατήρησης παρατίθενται στο Παράρτημα. Για την GR1220009 ως στόχος ορίζεται η επίτευξη πληθυσμού 19 ζευγαριών, ενώ για την GR1260008 ως στόχος ορίζεται η διατήρηση αναπαραγωγικού πληθυσμού 10 ζευγαριών και διαχειμάζοντα πληθυσμού 10 ατόμων.*».

Επιπλέον, στην σελ. 99 της ΕΟΑ παρατίθενται ακόμη τα ακόλουθα: «*Κατά τις καταγραφές πεδίου,* ***το είδος καταγράφηκε με αξιόλογα επίπεδα δραστηριότητας κυρίως στο βόρειο τμήμα της ΠΕΠ.*** *Συνολικά παρατηρήθηκαν 13 διελεύσεις Κραυγαετού (0,44 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών) κατά το 8% των ημερών καταγραφής στη ζώνη καταγραφών των Α/Γ (2km) και 53 διελεύσεις (4,27 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών) κατά το 36% των ημερών καταγραφής στην ζώνη 1km από το δίκτυο Υ/Τ.* ***Στη ζώνη Α και στο ύψος των Α/Γ καταγράφηκαν 3 διελεύσεις (0,1 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών), ενώ στη ζώνη Α του δικτύου και ύψος ως 50m καταγράφηκαν 19 διελεύσεις (1,53 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών)****. Από την έρευνα για κρίσιμα ενδιαιτήματα εντοπίστηκαν δύο περιοχές με ενεργές φωλιές.* ***Η πρώτη βρίσκεται σε απόσταση 1,1km από το βόρειο άκρο του δικτύου Υ/Τ δυτικά της Α/Γ C.B01 (σε απόσταση ~4km). Η δεύτερη βρίσκεται σε δένδρο δίπλα σε ρεματιά σε απόσταση ~1,5km Δ από την Α/Γ C.D13*** *(και οι 2 εκτός των ορίων της ΖΕΠ).*»

Προκύπτει λοιπόν κατάδηλα ότι εξαιτίας των εξαιρετικά κοντινών στις α/γ του έργου και το δίκτυο Υ/Τ ενεργές φωλιές του είδους, θα επέλθει όχληση αυτού και ο κίνδυνος πρόσκρουσης είναι ιδιαίτερα αυξημένος. Προς επίρρωση των ανωτέρω γίνεται μνεία στην έρευνα των ορνιθολόγων Bernd-Ulrich Meyburg και Christiane Meyburg με τίτλο “Breeding Lesser Spotted Eagles Clanga pomarina and wind farms – some insights from GPS tracking” που παρουσιάστηκε τον Αύγουστο του 2017 στο Συνέδριο

«Conference: 11th European Ornithologists' Union (EOU) International Conference,18-22 August 2017» στην πόλη Turku της Φιλανδίας,[3] με το εξής συμπέρασμα:

«*Λόγω του αυξημένου κινδύνου πρόσκρουσης, συνιστάται ανεπιφύλακτα να μην τοποθετούνται ανεμογεννήτριες σε απόσταση 6 χιλιομέτρων από τις τοποθεσίες αναπαραγωγής του είδους. Ακόμη και σε αυτή την απόσταση, τα ζευγάρια αναπαραγωγής κινδυνεύουν από πρόσκρουση, επειδή μερικές φορές αναζητούν τροφή σε απόσταση μεγαλύτερη από 6 km από τη φωλιά τους (βλ. Εικ. 2). …….. Όπου υπάρχουν ήδη ανεμογεννήτριες εντός 6 χιλιομέτρων από τις φωλιές του είδους, δεν θα πρέπει να «ανατροφοδοτούνται» εκ νέου ή να τίθενται εκ νέου σε λειτουργία μετά την παύση της λειτουργίας τους. …….. Επιπλέον, προκειμένου να υποστηριχθεί η διατήρηση του εναπομείναντος μικρού πληθυσμού του είδους στη Γερμανία, αλλαγές χρήσης γης που οδηγούν σε κατακερματισμό του οικοτόπου δεν θα πρέπει να λαμβάνουν χώρα σε απόσταση τουλάχιστον 6 km από την περιοχή αναπαραγωγής.*»[4]

Αργυροπελεκάνος (Pelecanus crispus):

Όσον αφορά το εν λόγω είδος, στις σελ. 102-103 της ΕΟΑ αναφέρονται τα εξής: "*<u>Μεταξύ των απειλών που στοχεύεται να αντιμετωπιστούν μέσω των δράσεων που προτείνονται στο Διεθνές Σχέδιο Δράσης περιλαμβάνονται και η μείωση της θνησιμότητας λόγω προσκρούσεων σε εναέρια καλώδια, η μείωση της θνησιμότητας σε αιολικούς σταθμούς παραγωγής ενέργειας</u> και η μείωση της ανθρώπινης όχλησης, ιδιαίτερα στις αποικίες. Όσον αφορά την απειλή που θέτουν οι αιολικοί σταθμοί στο είδος, παρότι η θνησιμότητα σε ΑΣΠΗΕ αναφέρεται ως απειλή στο Διεθνές σχέδιο δράσης για το είδος, οι επιπτώσεις που δύνανται να έχουν οι ΑΣΠΗΕ στο είδος δεν έχουν αξιολογηθεί ποσοτικά, ενώ και στη βάση του Duur (2023) δεν υπάρχουν καταγεγραμμένα περιστατικά θνησιμότητας Αργυροπελεκάνων. Είναι γνωστό ότι οι πελεκάνοι συνήθως πετούν σε μεγάλα ύψη, πάνω από το ύψος των Α/Γ, ενώ πτήσεις σε χαμηλότερα υψόμετρα παρατηρούνται συνήθως πλησίον ή πάνω από υγροτόπους και πάνω από βουνοκορφές (ΕΠΠ 2021). Εντούτοις, το 2020 παρατηρήθηκε περιστατικό πρόσκρουσης 3 Ροδοπελεκάνων (είδος με παρόμοιες οικολογικές απαιτήσεις και συνήθειες με τον Αργυροπελεκάνο) στην περιοχή της Δυτικής Μακεδονίας, σε υφιστάμενο ΑΣΠΗΕ, ενώ στον ίδιο ΑΣΠΗΕ καταγράφηκε ακόμη ένα περιστατικό πρόσκρουσης 1 Ροδοπελεκάνου τον Αύγουστο του 2022. Και στις δύο περιπτώσεις επικρατούσαν δυσμενείς καιρικές συνθήκες στην περιοχή (βροχή, ομίχλη κλπ.). Σε ότι α-φορά σε επιπτώσεις από εναέρια δίκτυα ενέργειας, με βάση την ανασκόπηση των Prinsen et al. (Prinsen H, Boere G., Pires N., Smallie J., 2011. Review of the Conflict between migratory birds and electricity power grids in the African-Eurasian Region. CMS), αναφέρονται σημαντικές επιπτώσεις λόγω προσκρούσεων.*".

Περαιτέρω, στην σελ. 95 ΕΟΑ αναγράφονται τα ακόλουθα: «*<u>Το είδος αποτελεί είδος χαρακτηρισμού και των δύο εξεταζόμενων ΖΕΠ.</u> ..... Σε σχέση με τις επιδράσεις (πιέσεις/ απειλές) που αναφέρονται για το είδος σε εθνικό επίπεδο (στην εθνική αναφορά αξιολόγησης με βάση το άρθρο 12 της οδηγίας των πτηνών), υπάρχουν κάποιες που αναφέρονται για την ορνιθοπανίδα και στο ΤΕΔ των ΖΕΠ (ή εκτιμάται ότι*

[3]https://www.researchgate.net/publication/319183838_Breeding_Lesser_Spotted_Eagles_Clanga_pomarina_and_wind_farms_-_some_insights_from_GPS_tracking

[4] Αποσπασματική μετάφραση από την ανωτέρω έρευνα του χωρίου: "*Because of the increased risk of collision, we strongly recommend that wind turbines should not be erected within 6 km of LSE breeding sites. Even at this distance breeding pairs are at risk of collision because they sometimes forage for food farther than 6 km from their nest (see Fig. 2). Also, immature birds and floaters that are not tied to a nest site are at risk anywhere appropriate habitat and prey exist within the species' wider breeding distribution. Where wind turbines already exist within 6km of LSE nest sites, they should not be re-powered or recommissioned at the end of their permitted operational life. Also, because of the high individual and annual variation in home range sizes and core area sizes and locations, assessments for new developments in areas potentially used by breeding LSEs should be conducted over at least four years, and be carefully considered on a case-by-case basis. Additionally, in order to support the conservation of the remaining small population of LSEs in Germany, other land use changes that result in fragmentation of habitat should not occur within at least 6 km of the breeding site.*"

*μπορεί να προκύπτουν και για την ΠΕΠ): η χρήση αγροχημικών, η τροποποίηση των δομών των εσωτερικών υδάτων, η ερασιτεχνική και επαγγελματική αλιεία και **η παραγωγή αιολικής ενέργειας**. Οι Στόχοι Διατήρησης παρατίθενται στο Παράρτημα. Για την GR1220009 ως στόχος ορίζεται η διατήρηση πληθυσμού 263 ατόμων σε διαχείμαση, ενώ για την GR1260008 ως στόχος ορίζεται η διατήρηση αναπαραγωγικού πληθυσμού 60 ζευγαριών, διαχειμάζοντα πληθυσμού 478 ατόμων και συγκεντρώσεις 230 ατόμων.*

Κατά τις καταγραφές πεδίου, το είδος καταγράφηκε με μέτρια επίπεδα δραστηριότητας στην ΠΕΠ. Συνολικά παρατηρήθηκαν μόλις 6 διελεύσεις Αργυροπελεκάνου (0,2 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών) κατά το 1% των ημερών καταγραφής στη ζώνη καταγραφών των Α/Γ (2km) και 25 διελεύσεις (2,02 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών) κατά το 12% των ημερών καταγραφής στην ζώνη 1km από το δίκτυο Υ/Τ. Η δραστηριότητα του είδους στη ζώνη Α ήταν μηδενική. Καμία πτήση του είδους δεν καταγράφηκε στη ζώνη Α και στο ύψος των Α/Γ ή στη ζώνη Α του δικτύου.».

Ακόμη, στην σελίδα 111 ΕΟΑ παρατίθενται τα ακόλουθα: «..... *Στο υπόλοιπο τμήμα της όδευσης της διασύνδεσης, η πυκνότητα περασμάτων φαίνεται να είναι πολύ χαμηλότερη, και αυξάνεται σε ένα βαθμό, στο νότιο άκρο της διασύνδεσης (πρόκειται πιθανόν για διελεύσεις στον άξονα Δοϊράνη-Κορώνεια, που διασταυρώνουν σε μικρό βαθμό με το νότιο άκρο της διασύνδεσης). ……*».

Σημειώνεται δε ότι η υλοποίηση του έργου εγκυμονεί κινδύνους για την επίτευξη των θεσμοθετημένων στόχων διατήρησης που τέθηκαν για την περιοχή ΖΕΠ GR1260008 «Τεχνητή Λίμνη Κερκίνης – Όρος Κρούσια», δυνάμει της υπ' αριθμ. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/50146/1786 «*Καθορισμός και έγκριση στόχων διατήρησης για είδη ορνιθοπανίδας των παρ. 1 και 2 του άρθρου 4,* της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ στις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) του εθνικού οικολογικού δικτύου NATURA 2000.», με την οποία ως στόχος, για το εν λόγω είδος, ορίζεται η διατήρηση αναπαραγωγικού πληθυσμού 60 ζευγαριών, διαχειμάζοντα πληθυσμού 478 ατόμων και συγκεντρώσεις 230 ατόμων.

Μαύρος πελαργός (Ciconia nigra):

Αναφορικά με το εν λόγω είδος, στις σελ. 117-118 ΕΟΑ αναγράφονται τα εξής: "***Με βάση τη βιβλιογραφία (European Commission 2011), αναφέρεται ως είδος δυνητικά ευαίσθητο σε επιπτώσεις από ΑΣΠΗΕ*** *(με μικρή πιθανότητα επιπτώσεων από φραγμούς ανάσχεσης), ενώ λίγα (10) περιστατικά αναφέρονται στη βάση δεδομένων του Duur (2023). Σε ότι αφορά σε επιπτώσεις από εναέρια δίκτυα ενέργειας, με βάση την ανασκόπηση των Prinsen et al. (Prinsen H, Boere G., Pires N., Smallie J., 2011. Review of the Conflict between migratory birds and electricity power grids in the African-Eurasian Region. CMS),* ***αναφέρονται σημαντικές επιπτώσεις λόγω ηλεκτροπληξίας και επιπτώσεις προσκρούσεων***.". Περαιτέρω, στις σελίδες 118-119 της ΕΟΑ αναφέρονται τα εξής: "*Σε σχέση με τις επιδράσεις (πιέσεις/ απειλές) που αναφέρονται για το είδος σε εθνικό επίπεδο (στην εθνική αναφορά αξιολόγησης με βάση το άρθρο 12 της οδηγίας των πτηνών), υπάρχουν κάποιες που αναφέρονται για την ορνιθοπανίδα και στα ΤΕΔ των ΖΕΠ (ή εκτιμάται ότι μπορεί να προκύπτουν και για την ΠΕΠ): οι υποδομές για την παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ.*"

Επιπλέον, στην σελίδα 119 της ΕΟΑ αναφέρονται τα εξής: "*Κατά τις καταγραφές πεδίου, το είδος καταγράφηκε με μέτρια επίπεδα δραστηριότητας κυρίως στο βόρειο τμήμα της ΠΕΠ. Συνολικά παρατηρήθηκαν 7 διελεύσεις Μαυροπελαργού (0,23 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών) κατά το 8% των ημερών καταγραφής στη ζώνη καταγραφών των Α/Γ (2km) και 22 διελεύσεις (1,77 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών) κατά το 24% των ημερών καταγραφής στην ζώνη 1km από το δίκτυο Υ/Τ (κυρίως στο*

βόρειο τμήμα αυτού). ***Στη ζώνη Α και στο ύψος των Α/Γ καταγράφηκαν 4 διελεύσεις (0,13 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών), ενώ στη ζώνη Α του δικτύου και ύψος ως 50m καταγράφηκαν 6 διελεύσεις (0,48 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών)****. Από την έρευνα για κρίσιμα ενδιαιτήματα εντοπίστηκαν δεν εντοπίστηκαν πιθανά σημεία φωλεασμού και το είδος πιθανόν φωλιάζει εκτός ΠΕΠ (πιθανόν στην περιφέρεια της ΖΕΠ της Κερκίνης, καθώς και στο ΒΔ τμήμα της ΖΕΠ GR1220009 (κοιλάδα ρέματος Μάρως λάκκος).*"

Σημειώνεται δε ότι η υλοποίηση του έργου εγκυμονεί κινδύνους για την επίτευξη των θεσμοθετημένων στόχων διατήρησης που τέθηκαν για την περιοχή ΖΕΠ GR1260008 «Τεχνητή Λίμνη Κερκίνης – Όρος Κρούσια», δυνάμει της υπ' αριθμ. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/50146/1786 «*Καθορισμός και έγκριση στόχων διατήρησης για είδη ορνιθοπανίδας των παρ. 1 και 2 του άρθρου 4, της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ στις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) του εθνικού οικολογικού δικτύ*ου NATURA 2000.», με την οποία έχουν τεθεί οι εξής στόχοι: η διατήρηση αναπαραγωγικού πληθυσμού 5 ζευγαριών, διαχειμάζοντα πληθυσμού 20 ατόμων και συγκεντρώσεις 50 ατόμων.

Φιδαετός (Circaetus gallicus):

Σχετικά με το εν λόγω είδος στις σελίδες 120-121 της ΕΟΑ αναφέρονται τα εξής: "*Με βάση τη βιβλιογραφία (European Commission 2011), αναφέρεται ως είδος δυνητικά ευαίσθητο σε επιπτώσεις από ΑΣΠΗΕ (ενόχληση, φράγμα ανάσχεσης) καθώς και ως είδος για το οποίο υπάρχουν στοιχεία ή ενδείξεις υψηλής πιθανότητας επι πτώσεων προσκρούσεων. Επίσης, 74 περιστατικά αναφέρονται στη βάση δεδομένων του Duur (2023), κυρίως από Ισπανία. Σε ότι αφορά σε επιπτώσεις από εναέρια δίκτυα ενέρ γειας, με βάση την ανασκόπηση των Prinsen et al. (Prinsen H, Boere G., Pires N., Smallie J., 2011. Review of the Conflict between migratory birds and electricity power grids in the African-Eurasian Region. CMS), αναφέρονται σημαντικές επιπτώσεις λόγω ηλεκτροπληξίας, και λιγότερο σημαντικές επιπτώσεις προσκρούσεων (περιφερειακά ή τοπικά υψηλή θνησιμότητα, αλλά χωρίς σημαντικές επιπτώσεις στον συνολικό πληθυσμό των ειδών).*". Περαιτέρω, στην σελίδα 122 της ΕΟΑ αναφέρονται τα εξής: "*Σε σχέση με τις επιδράσεις (πιέσεις/ απειλές) που αναφέρονται για το είδος σε εθνικό επίπεδο (στην εθνική αναφορά αξιολόγησης με βάση το άρθρο 12 της οδηγίας των πτηνών), υπάρχουν κάποιες που αναφέρονται για την ορνιθοπανίδα και στα ΤΕΔ των ΖΕΠ (ή εκτιμάται ότι μπορεί να προκύπτουν και για την ΠΕΠ): η χρήση αγροχημικών, οι εναποθέσεις βιομηχανικών απορριμμάτων και* ***οι υποδομές για την παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ****. Οι Στόχοι Διατήρησης παρατίθενται στο Παράρτημα. Για την GR1220009 ως στόχος ορίζεται η διατήρηση πληθυσμού 27 ζευγαριών. Για την ΖΕΠ GR1260008 ως στόχος ορίζεται η διατήρηση αναπαραγωγικού πληθυσμού 3 ζευγαριών και 30 ατόμων κατά την μετανάστευση. Κατά τις καταγραφές πεδίου, το είδος καταγράφηκε με αξιόλογα επίπεδα δραστηριότητας κυρίως στο βόρειο τμήμα της ΠΕΠ. Συνολικά παρατηρήθηκαν 123 διελεύσεις Φιδαετού (4,12 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών) κατά το 41% των ημερών καταγραφής στη ζώνη καταγραφών των Α/Γ (2km) και 49 διελεύσεις (3,95 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών) κατά το 52% των ημερών καταγραφής στην ζώνη 1km από το δίκτυο Υ/Τ.* ***Στη ζώνη Α και στο ύψος των Α/Γ καταγράφηκαν 61 διελεύσεις (2,04 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών), ενώ στη ζώνη Α του δικτύου και ύψος ως 50m καταγράφηκαν 3 διελεύσεις (0,24 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών). Από την έρευνα για κρίσιμα ενδιαιτήματα εντοπίστηκαν 2 περιοχές με ενεργές φωλιές και ένα ακόμα πιθανό σημείο φωλεοποίησης. Η πρώτη ενεργή φωλιά βρίσκεται σε απόσταση 70m ΝΑ από την Α/Γ C.A03 (ενώ πιθανόν στο βόρειο τμήμα της ΠΕΠ και πλησίον αυτής φωλιάζουν ακόμα 2-3 ζευγάρια, εκτός των ορίων της ΖΕΠ). Ακόμα 2 περιοχές φωλιάσματος εντοπίστηκαν στο νότιο τμήμα της ΠΕΠ (νότιο τμήμα δικτύου Υ/Τ) σε απόσταση 0,7km και 2,4km από αυτό.***".

Από τα ανωτέρω αποτελέσματα των εργασιών πεδίου που διενεργήθηκαν, είναι πασιφανές ότι η υλοποίηση του έργου θα επιφέρει πλήγμα στην ακεραιότητα της περιοχής ΖΕΠ GR1260008 «Τεχνητή Λίμνη Κερκίνης – Όρος Κρούσια» καθώς πλήττονται οι στόχοι διατήρησης που έχουν τεθεί. Είναι βέβαιο ότι δεν θα επιτευχθούν οι θεσμοθετημένοι στόχοι διατήρησης που τέθηκαν για την περιοχή ΖΕΠ GR1260008 «Τεχνητή Λίμνη Κερκίνης – Όρος Κρούσια», δυνάμει της υπ' αριθμ. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/50146/1786 «*Καθορισμός και έγκριση στόχων διατήρησης για είδη ορνιθοπανίδας των παρ. 1 και 2 του άρθρου 4, της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ στις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) του εθνικού οικολογικού δικτύ*ου NATURA 2000.», για το εν λόγω είδος, οι οποίοι είναι οι εξής: η διατήρηση αναπαραγωγικού πληθυσμού 3 ζευγαριών και η διατήρηση συγκεντρώσεων 30 ατόμων (βλ. σελίδες 32377 – 32378 του σχετικού ΦΕΚ). Επίσης, η ύπαρξη ενεργών φωλιών του εν λόγω είδους σε α/γ του υπό εξέταση έργου και στα συνοδά έργα εγκυμονεί έτι περαιτέρω κινδύνους για τον πληθυσμό αυτού, καθώς, είναι βέβαιο ότι θα επέλθει όχληση και απομάκρυνση του είδους από τις φωλιές που χρησιμοποιεί, ενώ ο κίνδυνος πρόσκρουσης είναι αυξημένος, λόγω της έντονης δραστηριότητας του είδους στην ευρύτερη περιοχή των φωλιών του.

Σφηκιάρης (Pernis apivorus):

Στην σελίδα 123 της ΕΟΑ αναφέρονται τα εξής: "..... *Αναφέρεται επίσης ως Μειωμένου ενδιαφέροντος σε επίπεδο EU28 (IUCN 2021) και στο Παράρτημα Ι της οδηγίας των πτηνών. Με βάση τη βιβλιογραφία (European Commission 2011) η πιθανότητα επιπτώσεων από φραγμούς ανάσχεσης είναι μικρή ή μη σημαντική (αλλά πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψη στην αξιολόγηση), ενώ 43 περιστατικά προσκρούσεων (κυρίως από Γερμανία) περιλαμβάνονται στη βάση δεδομένων του Duur (2023).* ....."

Περαιτέρω, στις σελ. 124-125 της ΕΟΑ, σχετικά με το εν λόγω είδος, παρατίθενται τα εξής: "*Οι Στόχοι Διατήρησης παρατίθενται στο Παράρτημα. Για την GR1220009 ως στόχος ορίζεται η διατήρηση αναπαραγόμενου πληθυσμού 6 ζευγαριών. Για την ΖΕΠ GR1260008 ως στόχος ορίζεται η διατήρηση πληθυσμού 3 ατόμων κατά την μετανάστευση. Κατά τις καταγραφές πεδίου, το είδος καταγράφηκε με αξιόλογα επίπεδα δραστηριότητας κυρίως στο βόρειο τμήμα της ΠΕΠ.* ***Συνολικά παρατηρήθηκαν 59 διελεύσεις Σφηκιάρη (1,98 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών) κατά το 28% των ημερών καταγραφής στη ζώνη καταγραφών των Α/Γ (2km) και 11 διελεύσεις (0,98 διελεύσεις ανά 10 ώρες κατα γραφών) κατά το 12% των ημερών καταγραφής στην ζώνη 1km από το δίκτυο Υ/Τ. Στη ζώνη Α και στο ύψος των Α/Γ καταγράφηκαν 31 διελεύσεις (1,04 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών), ενώ στη ζώνη Α του δικτύου και ύψος ως 50m καταγράφηκαν 7 διελεύσεις (0,56 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών).*** *Από την έρευνα για κρίσιμα ενδιαιτήματα εντοπίστηκε μια πιθανή περιοχή φωλιάσματος ΒΔ της Α/Γ C.D03 σε απόσταση ~260m (ενώ εκτιμάται ότι φωλιάζουν στο βόρειο τμήμα της ΠΕΠ ή πλησίον αυτού, ακόμα 3-4 ζευγάρια). Και σε αυτή την περίπτωση, η δραστηριότητα που καταγράφηκε στην ΠΕΠ φαίνεται να αφορά επικράτειες εκτός των ορίων της ΖΕΠ ή στις παρυφές αυτής.*".

Υπό τα ανωτέρω δεδομένα και ιδίως τα στοιχεία καταγραφών που προέκυψαν κατά τις εργασίες πεδίου, εξάγεται το συμπέρασμα ότι ο στόχος που έχει τεθεί για την ΖΕΠ GR1260008 και συγκεκριμένα η διατήρηση πληθυσμού 3 ατόμων κατά την μετανάστευση (βλ. σελίδα 32385 του σχετικού ΦΕΚ) δεν αναμένεται να επιτευχθεί με την υλοποίηση του υπό εξέταση έργου.

Χρυσαετός (Aquila chrysaetos):

Αναφορικά με το συγκεκριμένο είδος στις σελίδες 125-126 της ΕΟΑ αναφέρονται τα εξής: "*Περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ. Επίσης,* ***αναφέρονται και καταγεγραμμένοι κίνδυνοι και επιπτώσεις από προσκρούσεις σε αιολικά πάρκα από τη διεθνή βιβλιογραφία (EC 2011)*** *αν και αυτό σχετίζεται σε ένα βαθμό με περιστατικά στις ΗΠΑ, ενώ στην Ευρώπη τα καταγεγραμμένα περιστατικά και η θνησιμότητα είναι σαφώς πιο περιορισμένη (27 περιστατικά από όλη την Ευρώπη περιλαμβάνονται στη βάση δεδομένων του Duur 2023). Σε ότι αφορά σε επι πτώσεις από εναέρια δίκτυα ενέργειας, με βάση την ανασκόπηση των Prinsen et al. (Prinsen H, Boere G., Pires N., Smallie J., 2011. Review of the Conflict between migratory birds and electricity power grids in the African-Eurasian Region. CMS), αναφέρονται σημαντικές επιπτώσεις λόγω ηλεκτροπληξίας, και λιγότερο σημαντικές επιπτώσεις προσκρούσεων (περιφερειακά ή τοπικά υψηλή θνησιμότητα, αλλά χωρίς σημαντικές επιπτώσεις στον συνολικό πληθυσμό των ειδών).*".

Επιπλέον, στις σελ. 126-127 της ΜΠΕ αναφέρονται τα εξής, όσον αφορά τους κινδύνους/πιέσεις για το συγκεκριμένο είδος: "*Σε σχέση με τις επιδράσεις (πιέσεις/ απειλές) που αναφέρονται για το είδος σε εθνικό επίπεδο (στην εθνική αναφορά αξιολόγησης με βάση το άρθρο 12 της οδηγίας των πτηνών), υπάρχουν κάποιες που αναφέρονται για την ορνιθοπανίδα και στα ΤΕΔ των ΖΕΠ (ή εκτιμάται ότι μπορεί να προκύπτουν και για την ΠΕΠ): η θήρα, οι δρόμοι και αυτοκινητόδρομοι, οι αθλητικές δραστηριότητες και αναψυχή και* ***οι υποδομές για την παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ****. Οι Στόχοι Διατήρησης παρατίθενται στο Παράρτημα. Για την GR1220009 ως στόχος ορίζεται η επίτευξη αναπαραγόμενου πληθυσμού 7 ζευγαριών, ενώ για την ΖΕΠ GR1260008 δεν ορίζονται στόχοι λόγο ανεπαρκών δεδομένων. .....* ***Στη ζώνη Α και στο ύψος των Α/Γ καταγράφηκαν 3 διελεύσεις (0,1 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών),*** *ενώ στη ζώνη Α του δικτύου και ύψος ως 50m δεν καταγράφηκαν διελεύσεις. Από την έρευνα για κρίσιμα ενδιαιτήματα δεν εντοπίστηκε θέση φωλεασμού του είδους εντός της ΠΕΠ.*".

Υπό τα ανωτέρω δεδομένα και ιδίως τα στοιχεία καταγραφών που προέκυψαν κατά τις εργασίες πεδίου, εξάγεται το συμπέρασμα ότι ο κίνδυνος πρόσκρουσης ατόμων του εν λόγω είδους με τις α/γ του υπό κρίση έργου είναι όντως εφικτός.

Σαΐνι (Accipiter brevipes):

Αναφορικά με το εν λόγω είδος, στις σελίδες 129-130 της ΕΟΑ αναφέρονται τα εξής: «*Οι Στόχοι Διατήρησης παρατίθενται στο Παράρτημα. Για την GR1220009 ως στόχος ορίζεται η διατήρηση πληθυσμού 32 ζευγαριών και για την GR1260008 διατήρηση 10 ζευγαριών. Κατά τις καταγραφές πεδίου, το είδος καταγράφηκε με χαμηλά επίπεδα δραστηριότητας. Συνολικά παρατηρήθηκαν 5 διελεύσεις του είδους (0,17 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών) κατά το 5% των ημερών καταγραφής στη ζώνη καταγραφών των Α/Γ (2km) και 7 διελεύσεις (0,56 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών) κατά το 12% των ημερών καταγραφής στην ζώνη 1km από το δίκτυο Υ/Τ.* ***Στη ζώνη Α και στο ύψος των Α/Γ καταγράφηκαν 2 διελεύσεις (0,07 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών), ενώ στη ζώνη Α του δικτύου και ύψος ως 50m καταγράφηκαν 3 διελεύσεις (0,24 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών).*** *Από την έρευνα για κρίσιμα ενδιαιτήματα εντοπίστηκε ενεργή φωλιά κοντά στον οικισμό Αγ. Αντώνιος σε απόσταση 1,2km ΝΔ από την Α/Γ C.D05.*»

Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, εξάγεται το συμπέρασμα αφενός μεν ότι η υλοποίηση του έργου θα έχει ως αποτέλεσμα την όχληση του εν λόγω είδους και την απομάκρυνση αυτού ενδεχομένως από την ενεργή

φωλιά, εξαιτίας της εγγύτητας αυτής με την Α/Γ C.D05 του υπό εξέταση έργου, αφετέρου δε υφίσταται κίνδυνος πρόσκρουσης ατόμων του εν λόγω είδους με τις α/γ του υπό κρίση έργου και με τα συνοδά έργα ηλεκτρικής διασύνδεσης. Συνεπώς, ο στόχος που έχει τεθεί για την ΖΕΠ GR1260008 και συγκεκριμένα η διατήρηση αναπαραγωγικού πληθυσμού 10 ζευγαριών (βλ. σελίδα 32373 του σχετικού ΦΕΚ) δεν αναμένεται να επιτευχθεί με την υλοποίηση του υπό εξέταση έργου.

Καλαμόκιρκος (Circus aeruginosus):

Αναφορικά με το εν λόγω είδος, στην σελίδα 131 της ΕΟΑ αναφέρονται τα εξής: «*Με βάση τη βιβλιογραφία (European Commission 2011), αναφέρεται ως είδος δυνητικά ευαίσθητο σε επιπτώσεις όχλησης, και με μικρή ή μη σημαντική πιθανότητα επιπτώσεων προσκρούσεων και φραγμών (που πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψη στην εκτίμηση των επιπτώσεων). 84 περιστατικά προσκρούσεων αναφέρονται στη βάση δεδομένων του Duur (2023), κυρίως από Γερμανία και Ισπανία. Σε ότι αφορά σε επιπτώσεις από εναέρια δίκτυα ενέργειας, με βάση την ανασκόπηση των Prinsen et al. (Prinsen H, Boere G., Pires N., Smallie J., 2011. Review of the Conflict between migratory birds and electricity power grids in the African-Eurasian Region. CMS), αναφέρονται σημαντικές επιπτώσεις λόγω ηλεκτροπληξίας, και λιγότερο σημαντικές επιπτώσεις προσκρούσεων (περιφερειακά ή τοπικά υψηλή θνησιμότητα, αλλά χωρίς σημαντικές επιπτώσεις στον συνολικό πληθυσμό των ειδών)*». Επιπλέον, στην σελίδα 132 της ΕΟΑ αναφέρονται τα εξής: "*Οι Στόχοι Διατήρησης παρατίθενται στο Παράρτημα. Για την GR1220009 ως στόχος ορίζεται η επίτευξη αναπαραγωγικού πληθυσμού 24 ζευγαριών και η διατήρηση πληθυσμού 33 ατόμων σε διαχείμαση και για την GR1260008 διατήρηση 10 ατόμων τόσο σε διαχείμαση όσο και κατά την μετανάστευση. Κατά τις καταγραφές πεδίου, το είδος καταγράφηκε με σχετικά χαμηλά επίπεδα δραστηριότητας. Συνολικά παρατηρήθηκαν 3 διελεύσεις Καλαμόκιρκου (0,1 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών) κατά το 4% των ημερών καταγραφής στη ζώνη καταγραφών των Α/Γ (2km) και 15 διελεύσεις (1,21 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών) κατά το 18% των η μερών καταγραφής στην ζώνη 1km από το δίκτυο Υ/Τ.* ***Στη ζώνη Α και στο ύψος των Α/Γ καταγράφηκε 1 διέλευση (0,03 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών), ενώ στη ζώνη Α του δικτύου και ύψος ως 50m καταγράφηκαν 6 διελεύσεις (0,48 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών).*** *Από την έρευνα για κρίσιμα ενδιαιτήματα εντοπίστηκε μια πιθανή περιοχή φωλιάσματος κοντά στον οικισμό Βάθη ΒΒΑ του βόρειου άκρου του δικτύου Υ/Τ σε απόσταση ~700m από αυτό (επικράτεια που δεν σχετίζεται όμως με τη ΖΕΠ).*".

Υπό τα ανωτέρω δεδομένα και ιδίως τα στοιχεία καταγραφών που προέκυψαν κατά τις εργασίες πεδίου, εξάγεται το συμπέρασμα ότι ο στόχος που έχει τεθεί για την ΖΕΠ GR1260008 και συγκεκριμένα διατήρηση 10 ατόμων τόσο σε διαχείμαση όσο και κατά την μετανάστευση δεν αναμένεται να επιτευχθεί με την υλοποίηση του υπό εξέταση έργου.

Χειμωνόκιρκος (Circus cyaneus):

Σχετικά με το εν λόγω είδος, στην σελίδα 134 της ΕΟΑ αναφέρονται τα εξής: "*Με βάση τη βιβλιογραφία (European Commission 2011), ο Χειμωνόκιρκος αναφέρεται ως είδος ευαίσθητο σε επιπτώσεις όχλησης (ενδείξεις επιπτώσεων), και δυνητικά ευαίσθητο σε επιπτώσεις προσκρούσεων. Στη βάση δεδομένων του Duur (2023) αναφέρονται 27 περιστατικά προσκρούσεων για τον Χειμωνόκιρκο.* ***Σε ότι αφορά σε επιπτώσεις από εναέρια δίκτυα ενέργειας, με βάση την ανασκόπηση των Prinsen et al. (Prinsen H, Boere G., Pires N., Smallie J., 2011. Review of the Conflict between migratory birds and electricity power grids in the African-Eurasian Region. CMS), αναφέρονται σημαντικές επιπτώσεις λόγω ηλεκτροπληξίας, και λιγότερο σημαντικές επιπτώσεις προσκρούσεων (περιφερειακά ή τοπικά υψηλή θνησιμότητα, αλλά χωρίς σημαντικές επιπτώσεις στον συνολικό πληθυσμό των ειδών).*** .....". Επιπλέον στην σελ.

135 της ΕΟΑ, αναφέρονται τα ακόλουθα: " ..... *Στη ζώνη Α και στο ύψος των Α/Γ καταγράφηκε 1 διέλευση (0,03 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών),* ***ενώ στη ζώνη Α του δικτύου και ύψος ως 50m καταγράφηκαν 8 διελεύσεις (0,65 διελεύσεις ανά 10 ώρες καταγραφών).*** .....".

Υπό τα ανωτέρω δεδομένα και ιδίως τα στοιχεία καταγραφών που προέκυψαν κατά τις εργασίες πεδίου, εξάγεται το συμπέρασμα ότι ο στόχος που έχει τεθεί για την ΖΕΠ GR1260008 και συγκεκριμένα διατήρηση 3 ατόμων σε διαχείμαση (βλ. σελ. 32378 του σχετικού ΦΕΚ) δεν αναμένεται να επιτευχθεί με την υλοποίηση του υπό εξέταση έργου.

Μέτρα Μετριασμού των Επιπτώσεων του Έργου στην Ορνιθοπανίδα:

Τα μέτρα δε που προτείνονται να ληφθούν στο πλαίσιο της ΕΟΑ (όπως π.χ. εγκατάσταση συστήματος αποτροπής προσκρούσεων ορνιθοπανίδας στις α/γ C.A01, C.A03, C.A04, C.A05, C.A07, C.B01, C.B02, C.B03, C.C01, C.D03, C.D05, C.D14 και C.D15 του ΑΣΠΗΕ κ.α.) **(βλ. σελίδες 185 επ. ΕΟΑ**), **σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθούν ότι είναι αποτελεσματικά και μειώνουν ή ακόμα εξαλείφουν τον κίνδυνο πρόσκρουσης για τα διάφορα είδη ορνιθοπανίδας**. Σημειώνεται πως «*σε ορισμένες περιπτώσεις, τα αυτοματοποιημένα συστήματα αποτροπής πρόσκρουσης σε περιοχές από όπου τα πουλιά διέρχονται με μεγάλη συχνότητα, είναι αμφίβολη. Παράδειγμα αποτελεί η θανάτωση Μαυρόγυπα (οικισμός Νέα Σάντα στο νομό Ροδόπης), ο οποίος προσέκρουσε σε Α/Γ κάτω από συνθήκες καλής ορατότητας και οι ενέργειες εκτελέστηκαν από το σύστημα με βάση το προβλεπόμενο πρωτόκολλο, δεν ήταν επαρκείς για την αποτροπή της πρόσκρουσης, καθώς δεν κατέστη δυνατή η έγκαιρη παύση της περιστροφής του ρότορα.*» (βλ. σελ. 16 της σχετικής γνωμοδότησης).[5] Επιπλέον, «*η συμβολή των συστημάτων αυτών στην αποτροπή προσκρούσεων ειδών ορνιθοπανίδας θα πρέπει να διερευνηθεί καθώς η αποτελεσματικότητά τους δύναται να ποικίλει μεταξύ των ειδών της ορνιθοπανίδας (πχ μεγαλόσωμα πτηνά που ανεμοπορούν σε σύγκριση με μικρόσωμα είδη που χρησιμοποιούν ενεργό πέταγμα για τις μετακινήσεις τους) όπως επίσης δεν έχει εκτιμηθεί διεξοδικά σε πλήθος περιπτώσεων. Επισημαίνεται ότι, έχουν αναφερθεί περιπτώσεις όπου, τα συστήματα αυτά δεν υπήρξαν αποτελεσματικά σε περιοχές από όπου τα πουλιά διέρχονται με μεγάλη συχνότητα, όπως οι περιπτώσεις προσκρούσεων ενός Μαυρόγυπα και ενός Γερακαετού σε ΑΣΠΗΕ του νομού Ροδόπης όπου προσέκρουσαν σε Α/Γ με εν λειτουργία εγκατεστημένα συστήματα αποτροπής προσκρούσεων (Κακαλής κ.α., 2022).*».[6] Επίσης, το 2020 παρατηρήθηκε περιστατικό πρόσκρουσης 3 Ροδοπελεκάνων (είδος με παρόμοιες οικολογικές απαιτήσεις και συνήθειες με τον Αργυροπελεκάνο) στην περιοχή της Δυτικής Μακεδονίας, σε υφιστάμενο ΑΣΠΗΕ, ενώ στον ίδιο ΑΣΠΗΕ καταγράφηκε ακόμη ένα περιστατικό πρόσκρουσης 1 Ροδοπελεκάνου τον Αύγουστο του 2022. Και στις δύο περιπτώσεις επικρατούσαν δυσμενείς καιρικές συνθήκες στην περιοχή (βροχή, ομίχλη κλπ.).

Επίσης, σύμφωνα και με την Ορνιθολογική Εταιρεία, «*η «λύση» που έχει βρεθεί για να «μετριαστούν» (sic) οι επιπτώσεις στα Όρνια είναι η τοποθέτηση του συστήματος αποτροπής πρόσκρουσης (εκδίωξης, ορθότερα) DT-Bird. Πέρα από το ότι η χρήση ενός μέσου που διώχνει τα πουλιά από τους ιδανικούς γι'*

[5] Βλ. Αρνητική Γνωμοδότηση ΟΦΥΠΕΚΑ επί του έργου με τίτλο: «Αιολικοί Σταθμοί Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) στις θέσεις 'Μεγαλέξανδρος', 'Ανεμοδαρμένη' & 'Ανεμοδαρμένη ΙΙ', συν. Ισχύος 100,8 MW & Συνοδά Υποστηρικτικά Έργα'' στις Δ.Ε. Κρυσταλλοπηγής και Πρεσπών του Δήμου Πρεσπών και στις Δ.Ε. Καστρακίου και Κορεστίων του Δήμου Καστοριάς, της Περ. Δυτικής Μακεδονίας», 20/07/2022, σελ. 16.

[6] Βλ. Αρνητική Γνωμοδότηση ΟΦΥΠΕΚΑ επί του έργου με τίτλο: «Αιολικός Σταθμός Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) εγκατεστημένης ισχύος 16,5MW, στη θέση 'ΠΕΤΡΑ', των Δημοτικών Ενοτήτων Μελίτης & Περάσματος, του Δήμου Φλώρινας, της Περιφερειακής Ενότητας Φλώρινας, Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας». Φορέας του έργου η εταιρεία: «GREEKSTREAM ENERGY A.E», 11/04/2024, σελ. 10.

αυτά βιότοπούς τους, όπως είναι οι Ζώνες Ειδικής Προστασίας του δικτύου Natura 2000, είναι απαράδεκτη, το σύστημα DT-Bird δεν έχει ούτε υπερφυσικές δυνατότητες να αναγνωρίζει πουλιά στην ομίχλη, ούτε έχει αποτρέψει σημαντικές απώλειες σε άλλους ΑΣΠΗΕ όπου έχει εγκατασταθεί, ενώ φαίνεται και πως δεν έχει και τη δυνατότητα να αντέξει στις συνθήκες της πολύμηνης χιονοκάλυψης και του ολικού παγετού, όπως φάνηκε από την περίπτωση του ΑΣΠΗΕ στον Βαρνούντα: εκεί το σύστημα δούλεψε μόνο για 15 μήνες και ήταν ανενεργό για πάνω από 5 χρόνια – κάτι που ακόμη δεν θα είχε μαθευτεί αν δεν προέκυπτε το περιστατικό θανάτου από πρόσκρουση στις ανεμογεννήτριες τριών Ροδοπελεκάνων το καλοκαίρι του 2020.» (βλ. https://www.ornithologiki.gr/el/enhmerwsh-ekpaideush/enimerosi/ta-nea-mas/6-ta-agrafa-kai-ta-ornia-ksana-se-kindyno). Είναι αλήθεια, όπως έχει πολλάκις επισημανθεί, ότι η πρόσκρουση με τις α/γ είναι αποτέλεσμα διαφόρων παραμέτρων (π.χ. καιρικές συνθήκες, φωτισμός α/γ, συμπεριφορά του πτηνού κ.α.), παράμετροι που δεν μπορούν να προσδιοριστούν με σαφήνεια εκ των προτέρων, ώστε να εξαχθεί ασφαλές συμπέρασμα (βλ. Ana Teresa Marques, Helena Batalha, Sandra Rodrigues, Hugo Costa, Maria João Ramos Pereira, Carlos Fonseca, Miguel Mascarenhas, Joana Bernardino, "Understanding bird collisions at wind farms: An updated review on the causes and possible mitigation strategies", Biological Conservation, Volume 179, 2014, σελ. 40-52, διαθέσιμο στο: https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S000632071400305X).

Περαιτέρω, με βάση εργαλείο που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος MAPE (Reduction of Avian Mortality in Operating Wind Farms; https://shiny.cefe.cnrs.fr/en_eoldist/), για είδη όπως ο Μαυρόγυπας και το Όρνιο και ανεμογεννήτριες με διάμετρο ρότορα μεγαλύτερη των 120μ, για το έγκαιρο φρενάρισμα της μηχανής, απαιτείται εντοπισμός του πουλιού σε απόσταση άνω των 1000 μέτρων, ενώ σε υψηλές ταχύτητες ανέμου μπορεί να απαιτείται εντοπισμός ακόμα και σε απόσταση που ξεπερνά τα 2000μ. Αυτή τη στιγμή οι κάμερες των αυτοματοποιημένων συστημάτων μπορούν υπό ιδανικές συνθήκες να εντοπίσουν μεγαλόσωμα πουλιά σε μέγιστη απόσταση 650μ., με αποτέλεσμα να μη διασφαλίζεται σε καμία περίπτωση η αποτροπή πρόσκρουσης. Ο παραπάνω προβληματισμός επιβεβαιώθηκε πρόσφατα, τον Μάιο του 2022, όταν Μαυρόγυπας προσέκρουσε σε ανεμογεννήτρια, εντός της ΖΕΠ GR1130013, η οποία ήταν εξοπλισμένη με αυτοματοποιημένο σύστημα αποτροπής πρόσκρουσης, παρά το γεγονός ότι το σύστημα λειτούργησε σύμφωνα με τα προβλεπόμενα πρωτόκολλα, με βάση τα όσα αναφέρονται στη σχετική αναφορά της εταιρίας. Το περιστατικό αυτό έρχεται να προστεθεί στο ήδη γνωστό περιστατικό πρόσκρουσης Χρυσαετού σε Α/Γ που ήταν εξοπλισμένη με σύστημα αυτοματοποιημένης παύσης στη Γαλλία τον Ιούλιο του 2017 (Itty & Duriez 2017). Επιπλέον, η αποτελεσματικότητά των αυτοματοποιημένων συστημάτων αποτροπής πρόσκρουσης εξαρτάται άμεσα από τις επικρατούσες συνθήκες ορατότητας στον περίγυρο της Α/Γ. Σε συνθήκες μειωμένης ορατότητας (βροχόπτωση, χαμηλή νέφωση, ομίχλη, καταιγίδα), υπό τις οποίες αυξάνονται οι πιθανότητες να λάβουν χώρα προσκρούσεις πουλιών σε Α/Γ, το σύστημα δεν μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά.

Επιπροσθέτως, πρέπει να σημειωθεί ότι, ιδιαίτερα για τα μεγάλα αρπακτικά πουλιά, οι επιπτώσεις από εκτόπιση (habitat displacement) (ΚΥΑ 8353/276/Ε103/2012 αρ. 5Β) και οι πιθανές μεταβολές στις μετακινήσεις των πουλιών δεν μπορούν να αποτιμηθούν επαρκώς με την εκτίμηση της απολεσθείσας επιφάνειας σε τετραγωνικά μέτρα, δεδομένης της εξάρτησης των ειδών αυτών από το ανάγλυφο και τα ρεύματα του αέρα για τη μετακίνησή τους, η οποία μπορεί να καθιστά παρακείμενες περιοχές λιγότερο κατάλληλες, καθώς και τον αποκλεισμό μεγάλων περιοχών της ΖΕΠ από χρήση, λόγω των φραγμών που δημιουργούνται. Αυτά καταρρίπτουν όσα ισχυρίζεται ο μελετητής της ΕΟΑ στις σελίδες 168-169 της ΕΟΑ, όπου παρατίθενται τα εξής: « ……. *Σε ότι αφορά στις δυνητικές επιπτώσεις λόγω εκτόπισης ή μείωσης της δραστηριότητας τροφοληψίας (για αρπακτικά/ μεγαλόσωμα είδη) σε εγγύτητα με τις θέσεις των Α/Γ (ο πτική/ ηχητική όχληση από τις Α/Γ και τη περιστασιακή παρουσία προσωπικού,*

καθώς και τη λειτουργία αυτοματοποιημένων συστημάτων αποτροπής προσκρούσεων) κατά τη φάση λειτουργίας: για τα είδη που παρατηρήθηκαν πιο συχνά σε τροφοληψία στην ΠΕΠ του υπό μελέτη ΑΣΠΗΕ, και σχετίζονται σε μεγαλύτερο βαθμό με τα ενδιαιτήματά της (Γερακαετός, Φιδαετός και Σφηκιάρης), γίνεται η δυσμενέστερη υπόθεση εργασίας (ως worst case scenario) για μείωση της δραστηριότητας σε μία ακτίνα 500m από όλες τις Α/Γ κατά 50% (με βάση Pearce-Higgins et al. 2009). Η παραπάνω υπόθεση εργασίας αποτελεί ου σιαστικά worst case scenario από την άποψη ότι λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των Α/Γ του έργου, παρότι η δραστηριότητα ή η παρουσία των επιμέρους ειδών δεν αφορούσε το σύνολο των Α/Γ. Έτσι, για αυτά τα είδη και με βάση τις παραπάνω υποθέσεις, η έμμεση απώλεια ενδιαιτήματος τροφοληψίας αντιστοιχεί σε έκταση 8,3Km2 για τον υπό μελέτη ΑΣΠΗΕ και αφορά σχεδόν αποκλειστικά δασικές εκτάσεις (και σε πολύ μικρό βαθμό εκτά σεις με ερεικώνες και θαμνώνες και καλλιέργειες, με βάση και τη χαρτογράφηση κατά MAES). Η απώλεια αυτή είναι χαμηλή σε σχέση με τη συνολική έκταση των Δασικών εκτάσεων (216km2), των εκτάσεων με θαμνώνες (19km2) και των καλλιεργούμενων εκτάσεων (~80km2), στο υποτμήμα της περιοχής μελέτης που σχετίζεται με τη ΖΕΠ GR1260008. Επίσης, από το πρόγραμμα της Εποπτείας, κατά την αρχική φάση είχε διενεργηθεί γεωγραφική αποτύπωση της δυνητικής εξάπλωσης των ενδιαιτημάτων των ειδών ορνιθοπανίδας (Βλάχος κ.α. 2014). Εξετάζοντας και αυτά τα στοιχεία με βάση τις παραπάνω υποθέσεις εργασίας (μείωση δραστηριότητας κατά 50% σε μια ακτίνα 500m από τις Α/Γ): για τον Γερακαετό η έμμεση απώλεια ενδιαιτήματος τροφοληψίας αντιστοιχεί σε έκταση ~8Km2 για τον υπό μελέτη ΑΣΠΗΕ από τα 270km2 στην περιοχή μελέτης (υποτμήμα αυτής, που σχε τίζεται με τη ΖΕΠ GR1260008). Για τον Φιδαετό η έμμεση απώλεια ενδιαιτήματος τροφο ληψίας αντιστοιχεί σε έκταση ~4,5Km2 για τον υπό μελέτη ΑΣΠΗΕ από τα 78km2 στην πε ριοχή μελέτης (υποτμήμα αυτής, που σχετίζεται με τη ΖΕΠ GR1260008), ενώ για το Σφηκιάρη η έμμεση απώλεια ενδιαιτήματος τροφοληψίας αντιστοιχεί σε έκταση ~6,5Km2 για τον υπό μελέτη ΑΣΠΗΕ από τα 213km2 στην περιοχή μελέτης. Σε όλες τις περιπτώσεις, αυτή η απώλεια (ενδιαιτήματος τροφοληψίας) είναι ως χαμηλής σημαντικότητας για τους πληθυσμούς των ΖΕΠ και τους πληθυσμούς εκτός ΖΕΠ. ……».

Επιπροσθέτως, πρέπει να σημειωθεί ότι σχετικά με τα μεταναστευτικά στρουθιόμορφα, έχουν αναφερθεί περιστατικά υψηλής θνησιμότητας που αποδόθηκαν στον αποπροσανατολισμό εξαιτίας των φώτων (Gauthreaux and Belser 2006), κάτι που αποσιωπάται στην ΕΟΑ. Ακόμα πρέπει να τονιστεί ότι το έργο χωροθετείται σε κορυφογραμμή, κάτι που εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους για την πρόσκρουση των πτηνών στις α/γ, όπως γίνεται αποδεκτό από τη βιβλιογραφία. Ειδικότερα, οι Rydell et al. (2012, 2017) σε μια ανασκόπηση και ανάλυση της βιβλιογραφίας, αναφέρουν ότι οι τιμές θνησιμότητας είναι υψηλότερες σε ΑΣΠΗΕ κοντά σε υγρότοπους και σε παράκτιες περιοχές και κορυφογραμμές, και γενικά χαμηλότερες σε ανοιχτές καλλιεργούμενες εκτάσεις και άλλα ενδιαιτήματα, ενώ επίσης μεγαλύτερο ρίσκο σε κορυφογραμμές και ειδικά στα διάσελα και τις εγκοπές αναφέρεται και από το USFWS (2003).

Επίσης, σχετικά με τα είδη ορνιθοπανίδας που συναντώνται στις γειτονικές προστατευόμενες περιοχές Natura 2000 και συγκεκριμένα για την περιοχή ΖΕΠ GR1260008 «Τεχνητή Λίμνη Κερκίνης – Όρος Κρούσια», έχουν τεθεί βάσει της υπ' αριθμ. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/50146/1786 «*Καθορισμός και έγκριση στόχων διατήρησης για είδη ορνιθοπανίδας των παρ. 1 και 2 του άρθρου 4, της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ στις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) του εθνικού οικολογικού δικτύου NATURA 2000*» οι ανωτέρω στόχοι διατήρησης. Ωστόσο, οι ανωτέρω στόχοι υπονομεύονται από τη λειτουργία του έργου (ΑΣΠΗΕ), καθώς υφίσταται στην προκειμένη περίπτωση υψηλός κίνδυνος πρόσκρουσης, ενώ τα μέτρα δεν μπορούν να αποκλείσουν το ενδεχόμενο θανάτωσης κάποιου ατόμου από τα παραπάνω είδη, όπως ομολογείται και στην ίδια την ΕΟΑ, ενώ παράλληλα η υλοποίηση του έργου θα οδηγήσει σε άμεση απώλεια κρίσιμων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας για αρκετά είδη, όπως επίσης ομολογείται στην ΕΟΑ.

Όπως προελέχθη, η θανάτωση λόγω πρόσκρουσης στις α/γ βρίσκεται σε πλήρη αντίθεση με τους προαναφερθέντες στόχους που έχει θέσει η Πολιτεία για τα ανωτέρω είδη σε σχέση με την περιοχή ΖΕΠ GR1260008 «Τεχνητή Λίμνη Κερκίνης – Όρος Κρούσια».

Επίσης, είναι καταφανές ότι πλήττεται η ακεραιότητα της γειτονικής προστατευόμενης περιοχής του Δικτύου Natura 2000 - ΖΕΠ GR1260008 «Τεχνητή Λίμνη Κερκίνης – Όρος Κρούσια», καθώς η υλοποίηση του έργου θέτει σε κίνδυνο τους στόχους διατήρησης των προστατευόμενων ειδών ορνιθοπανίδας, όπως διεξοδικά αναλύθηκε ανωτέρω. Περαιτέρω, αναφορικά με τον αργυροπελεκάνο, μεταξύ των απειλών που στοχεύεται να αντιμετωπιστούν μέσω των δράσεων που προτείνονται στο Διεθνές Σχέδιο Δράσης περιλαμβάνονται και η μείωση της θνησιμότητας λόγω προσκρούσεων σε εναέρια καλώδια, η μείωση της θνησιμότητας σε αιολικούς σταθμούς παραγωγής ενέργειας και η μείωση της ανθρώπινης όχλησης, ιδιαίτερα στις αποικίες, ενώ πρόκειται για είδος με ευαισθησία τουλάχιστον σε επιπτώσεις προσκρούσεων κυρίως σε υποδομές ηλεκτρισμού (Catsadorakis & Portolou 2018) και έχει διατυπωθεί ότι αντιμετωπίζει και κίνδυνο πρόσκρουσης σε Α/Γ με βάση και την οικολογία του (υπάρχουν και περιστατικά πρόσκρουσης στην Ελλάδα).

Περαιτέρω, σύμφωνα με τον ΟΦΥΠΕΚΑ,[7] «*Ένας σημαντικός παράγοντας που θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τη διαδικασία αδειοδότησης ενός ΑΣΠΗΕ είναι οι σωρευτικές-συνεργιστικές επιπτώσεις που θα έχει το προτεινόμενο έργο σε σχέση με παρόμοια έργα που είναι ήδη σε λειτουργία και άλλα που είναι επίσης στο στάδιο της αδειοδότησης και της αξιολόγησης.* ***Σύμφωνα με το «Έγγραφο καθοδήγησης για τα έργα αιολικής ενέργειας και τη νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία της φύσης» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020) «η διάταξη περί συνδυαστικών επιπτώσεων αφορά τα σχέδια ή τα έργα που έχουν ολοκληρωθεί, έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ολοκληρωθεί ή έχουν προταθεί […], δηλαδή σχέδια για τα οποία έχει υποβληθεί αίτηση για χορήγηση έγκρισης ή άδειας****». Επιπλέον, πρέπει πάντα να εξετάζονται οι σωρευτικές επιπτώσεις στην ορνιθοπανίδα από το σύνολο των υποδομών παραγωγής και μεταφοράς ενέργειας στην ευρύτερη περιοχή. Ενδεικτικά αξίζει να αναφερθεί ότι βάσει στοιχείων που έχει στη διάθεσή της η Μονάδα Διαχείρισης (στοιχεία: WWF Ελλάς, Μονάδα Διαχείρισης Εθνικών Πάρκων Δέλτα Έβρου, Δαδιάς και Προστατευόμενων Περιοχών Ανατολικής Θράκης, έρευνες μετακατασκευαστικών μελετών για ΑΣΠΗΕ, άλλες πληροφορίες κτλ.), τα καταγεγραμμένα περιστατικά θανάτωσης πουλιών λόγω πρόσκρουσης σε Α/Γ, ηλεκτροπληξίας ή πρόσκρουσης στο δίκτυο ηλεκτρισμού στην περιοχή του Έβρου και της Ροδόπης φτάνουν τα 22. Αναλυτικά, υπάρχουν 9 περιστατικά θανάτωσης λόγω ηλεκτροπληξίας (3 Μαυρόγυπες, 3 Όρνια, 2 Λευκοπελαργοί και ένας Μπούφος) 3 περιστατικά θανάτωσης λόγω πρόσκρουσης σε ηλεκτρικά καλώδια (1 Μαυρόγυπας, 1 Όρνιο και 1 Λευκοπελαργός) και 10 περιστατικά θανάτωσης λόγω πρόσκρουσης σε Α/Γ (3 Μαυρόγυπες, 4 Όρνια, 1 Θαλασσαετός, 1 Κραυγαετός και 1 Σφηκιάρης).*»

Ωστόσο, ο μελετητής της ΕΟΑ αδιαφορεί παντελώς για τα ανωτέρω, επιδιώκοντας εντελώς παράτυπα να υποεκτιμήσει τις αθροιστικές επιπτώσεις του έργου, με τα λοιπά έργα ΑΠΕ και δη με τα έργα όμοιας τεχνολογίας, ήτοι ΑΣΠΗΕ, καθώς στις σελ. 173 – 174 της ΕΟΑ αναφέρονται τα ακόλουθα:

«*3.6.1 Άλλα έργα στην περιοχή μελέτης*

Στην ΕΟΑ εξετάζονται οι συνεργιστικές και σωρευτικές επιπτώσεις από άλλους ΑΣΠΗΕ (ομοειδή έργα) που βρίσκονται στο ίδιο στάδιο αδειοδότησης με τον υπό μελέτη ΑΣΠΗΕ, ή σε πιο προχωρημένο στάδιο. Πιο συγκεκριμένα, για τα έργα ΑΣΠΗΕ κατάταξης Α1-Α2 για τα οποία υπάρχει πιο

[7] Βλ. Αρνητική Γνωμοδότηση ΟΦΥΠΕΚΑ επί του έργου με τίτλο: ««Συγκρότημα δύο αιολικών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 6,6 MW και μέγιστης ισχύος παραγωγής 6,0MW, στις θέσεις «ΜΥΤΑΚΑΣ 1» και «ΜΥΤΑΚΑΣ 2», και συνοδά έργα βελτίωσης οδοποιίας πρόσβασης και ηλεκτρικής διασύνδεσης εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Αλεξανδρούπολης, Π.Ε. Έβρου, της εταιρείας «ΑΙΟΛΙΚΑ ΕΒΡΟΥ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ι.Κ.Ε.», 03/04/2023, σελ. 27.

ολοκληρωμένη διαθέσιμη πληροφορία (ως προς το στάδιο περιβαλλοντικής αδειοδότησης), λαμβάνονται υπόψη τα έργα με άδεια λειτουργίας ή εγκατάστασης ή με ΑΕΠΟ (άντληση δεδομένων από www.rae.gr, 16/05/2024) ή αίτημα για περιβαλλοντική αδειοδότηση στο ΗΠΜ (https://eprm.ypen.gr/). Δεν λαμβάνονται υπ' όψη τα έργα υποκατηγορίας Α1 ή Α2 τα οποία έχουν λάβει μόνο άδεια παραγωγής (βεβαίωση παραγωγού), αφού η εν λόγω άδεια σε καμία περίπτωση δεν εξασφαλίζει την υλοποίηση ενός έργου ΑΠΕ, καθώς κατ' ουσία πρόκειται για μία άδεια σκοπιμότητας. Αυτό σημειώνεται και σε σχετικό ενημερωτικό σημείωμα που είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της ΡΑΕ (https://www.rae.gr/adeiodotisi-2/). Επισημαίνεται ότι, για κάθε έργο ΑΣΠΗΕ υποκατηγορίας Α1 ή Α2 με βεβαίωση παραγωγού, πραγματοποιήθηκε έλεγχος και στην πλατφόρμα για τις ΑΕΠΟ του ΥΠΕΝ (https://aepo.ypeka.gr/), ώστε να διερευνηθεί περαιτέρω αν το εκάστοτε έργο διαθέτει ΑΕΠΟ (καθώς η ιστοσελίδα της ΡΑΕ ενημερώνεται ανά διαστήματα και συνεπώς ενδέχεται η συγκεκριμένη παρεχόμενη πληροφορία να μην είναι επικαιροποιημένη). Επιπλέον, ως ειδική περίπτωση, εντοπίστηκαν (από το γεωπληροφοριακό σύστημα της ΡΑΕ) και λαμβάνονται υπόψη (με βάση την αρχή της πρόληψης και ως worst case scenario) όλα τα έργα ΑΣΠΗΕ κατηγορίας Β με βεβαίωση παραγωγού (ή και με περιβαλλοντική αδειοδότηση, άδεια εγκατάστασης, άδειας λειτουργίας) εντός της περιοχής μελέτης, λόγω των δυσκολιών προσδιορισμού πληροφορίας για την εξέλιξη της αίτησης τους για Πρότυπη Περιβαλλοντική Δέσμευση (ΠΠΔ). ….».

Ομοίως και στην ΜΠΕ, δεν λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο της εκτίμησης των σωρευτικών-συνεργιστικών επιπτώσεων, το σύνολο των ΑΣΠΗΕ που έχουν λάβει βεβαίωση παραγωγού, αλλά μόνο όσοι διαθέτουν ΑΕΠΟ. Ειδικότερα, στην σελίδα 38 της ΜΠΕ αναφέρονται τα εξής: «*Στις συνεργιστικές ή/και σωρευτικές επιπτώσεις του μελετούμενου ΑΣΠΗΕ, λαμβάνονται υπόψη οι επιπτώσεις των ΑΠΕ, που έχουν άδεια εγκατάστασης ή άδεια λειτουργίας ή άδεια παραγωγής με απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων, εντός απόστασης ακτίνας 10χλμ.. Συγκεριμένα, από τους προαναφερόμενους ΑΣΠΗΕ, έχουν λάβει ΑΕΠΟ 10 και ως εκ τούτου συνυπολογίζονται στις συνεργιστικές επιπτώσεις του έργου, ενώ οι υπόλοιποι 6, διαθέτουν μόνο Άδεια Παραγωγής. Ειδικότερα, οι δευτερογενείς, σωρευτικές, συνεργειακές, βραχυ-, μεσο- και μακροπρόθεσμες, μόνιμες και προσωρινές, θετικές και αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις από τη λειτουργία του ΑΣΠΗΕ «ΒΑΘΗ», μελετώνται αναλυτικά στο Κεφάλαιο 9 επί όλων των ενοτήτων όπως η βιοποικιλότητα, ο πληθυσμός, η υγεία των ανθρώπων, η πανίδα, η χλωρίδα, το έδαφος, τα ύδατα, ο αέρας, οι κλιματικοί παράγοντες, η πολιτιστική κληρονομιά και το τοπίο.*»

Τα ανωτέρω έρχονται σε πλήρη αντίθεση με τις γνωμοδοτήσεις του ΟΦΥΠΕΚΑ και γίνεται σκοπίμως από τον μελετητή της ΕΟΑ προκειμένου να υποεκτιμηθούν οι επιπτώσεις του υπό εξέταση έργου στο φυσικό περιβάλλον.

IV. ΛΟΙΠΕΣ ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ ΣΤΗΝ ΜΠΕ

1. Μη αναφορά στις ποσότητες των υλικών κατασκευής του υπό εξέταση έργου

Στο Παράρτημα 2 (Βασικές προδιαγραφές Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) έργων και δραστηριοτήτων Α' Κατηγορίας) της Υπουργικής Απόφασης οικ. 170225/2014 (ΦΕΚ 135/Β/27-1-2014) προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«*6.4 Φάση κατασκευής*

6.4.1. Προγραμματισμός και χρονοδιάγραμμα επιμέρους εργασιών και σταδίων κατασκευής, περιλαμβανόμενων των ενδεχομένως απαιτούμενων καθαιρέσεων.

6.4.2. Επιμέρους τεχνικά έργα του βασικού έργου.

6.4.3. Υποστηρικτικές εγκαταστάσεις της κατασκευής, όπως δανειοθάλαμοι, αποθεσιοθάλαμοι και εργοτάξια.

6.4.4. Αναγκαία υλικά κατασκευής (είδος, ποσότητες, τρόπος και τόπος προμήθειας).

6.4.5. Εκροές υγρών αποβλήτων με εκτίμηση ποσοτικών και ποιοτικών χαρακτηριστικών, καθώς και αναλυτική περιγραφή των τρόπων διαχείρισης και διάθεσης σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις ανά είδος αποβλήτων.

6.4.6. Πλεονάζοντα ή άχρηστα υλικά ή στερεά απόβλητα που θα παραχθούν (είδος, κωδικοί ΕΚΑ, ποσότητες, κατάταξη σύμφωνα με τις διατάξεις για τη διαχείριση αποβλήτων, τρόπος διάθεσης και συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις των εν λόγω διατάξεων).

6.4.7. Εκπομπές ρύπων στον αέρα από την κατασκευή του έργου ή της δραστηριότητας, με εκτίμηση των ποιοτικών και ποσοτικών χαρακτηριστικών τους, εκφρασμένες σε μονάδες που έχουν χρησιμοποιηθεί για τις οριακές τιμές εκπομπής. Όπου είναι τεχνικά εφικτό και απαιτείται, η εκτίμηση εκπομπών στον αέρα διεξάγεται σε χρονικές κλίμακες που να επιτρέπουν τη σύγκριση με τα ισχύοντα όρια εκπομπών, καθώς και τον υπολογισμό των συγκεντρώσεων στις χρονικές περιόδους οριοθέτησής τους.

6.4.8. Εκπομπές θορύβου και δονήσεων από τις εργασίες κατασκευής του έργου ή της δραστηριότητας, ποσοτικοποιημένες ως προς την ένταση και την κατανομή συχνοτήτων, χρονικά κατανεμημένες σε αντιστοιχία με τις χρονικές περιόδους αναφοράς των σχετικών ορίων.

6.4.9. Εκπομπές ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας, με αναφορά στην ισχύ και τις συχνότητες των εκπομπών.»

Ωστόσο, στην ΜΠΕ δεν προσδιορίζονται οι ποσότητες των υλικών κατασκευής που θα απαιτηθούν κατά τη φάση κατασκευής του έργου, ούτε όμως προσδιορίζονται ποσοτικά οι εκροές υγρών αποβλήτων, όπως ο νόμος ορίζει. Αντιθέτως γίνεται μια γενικόλογη αναφορά ότι θα γίνει προμήθεια των υλικών κατασκευής από το εμπόριο, χωρίς όμως αυτό να ικανοποιεί τους όρους που θέτει ο νόμος, δοθέντος ότι δεν προσδιορίζονται οι ποσότητες των υλικών κατασκευής. Πιο συγκεκριμένα στην ΜΠΕ σχετικά με τα προαναφερθέντα απλώς αναφέρονται τα ακόλουθα (βλ. σελ. 72-73 της ΜΠΕ):

«*6.4.4. Αναγκαία υλικά κατασκευής.*

Για το σκυρόδεμα, την άμμο για επίχωση των καλωδίων εσωτερικής διασύνδεσης, τον σιδηρούν οπλισμό και άλλα υλικά θα γίνει προμήθεια από το εμπόριο. Εκτιμάται ότι το υπέδαφος στο χώρο εγκατάστασης των Α/Γ προβλέπεται να είναι βραχώδους σύστασης με αποτέλεσμα κατά τη φάση κατασκευής της οδοποιίας και των θεμελίων των Α/Γων, να απαιτηθεί αποκλειστικά η χρήση μηχανικών εκσκαφών.

6.4.5. Εκροές υγρών αποβλήτων

Δεν θα πραγματοποιηθεί καμία εργασία συντήρησης των οχημάτων και μηχανημάτων που θα χρησιμοποιηθούν κατά τη φάση της κατασκευής στο χώρο εγκατάστασης του σταθμού, για την αποφυγή παραγωγής αποβλήτων ορυκτελαίων λίπανσης καθώς και αποβλήτων υδραυλικών υγρών στο χώρο του γηπέδου. Για την αντιμετώπιση εκτάκτων περιστατικών που προέρχονται από τυχαία περιστατικά, όπως διαρροές οχημάτων και μηχανημάτων από βλάβη ή αμέλεια, πρέπει να υπάρχουν στο χώρο του εργοταξίου προσροφητικά/απορροφητικά υλικά όπως άμμος, ροκανίδι ή ειδικός τύπος γεωυφάσματος, για την έγκαιρη και αποτελεσματική αντιμετώπισή τους, καθώς και δοχεία

κατάλληλης χωρητικότητας. Για την αντιμετώπιση των υγρών αποβλήτων (αστικών λυμάτων), τα οποία θα προέρχονται από το προσωπικό του εργοταξίου, θα τοποθετηθεί στο χώρο του έργου κινητή χημική τουαλέτα. Η αλλαγή της δεξαμενής της τουαλέτας θα γίνεται με κατάλληλο βυτίο μεταφοράς βοθρολυμάτων.»

Παρομοίως κατά ρητή διάταξη νόμου, θα έπρεπε να προσδιορίζεται στην ΜΠΕ ο τρόπος διαχείρισης και διάθεσης των στερεών αποβλήτων που θα δημιουργούνται κατά τη φάση λειτουργίας του ΑΣΠΗΕ, κάτι που δεν γίνεται εν προκειμένω. Σχετικώς στο παράρτημα 2 (Βασικές προδιαγραφές Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) έργων και δραστηριοτήτων Α' Κατηγορίας) της Υπουργικής Απόφασης οικ. 170225/2014, ορίζονται τα ακόλουθα:

«6.5 Φάση λειτουργίας

6.5.1. Αναλυτική περιγραφή της λειτουργίας και της διαχείρισης του έργου ή της δραστηριότητας συνολικά ή κατά τμήματα, εφ' όσον παρατηρούνται διαφοροποιήσεις.

6.5.2. Εισροές υλικών, ενέργειας και νερού κατά τη λειτουργία του έργου, με εκτίμηση ποσοτήτων αιχμής και ετήσιας περιόδου.

6.5.3. Εκροές υγρών αποβλήτων με εκτίμηση ποσοτικών και ποιοτικών χαρακτηριστικών, καθώς και αναλυτική περιγραφή των τρόπων διαχείρισης και διάθεσης σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις ανά είδος αποβλήτων.

Στις περιπτώσεις που υλοποιείται επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων αποβλήτων, παρατίθενται τα απαιτούμενα στοιχεία με βάση την κ.υ.α. 145116/2011 (Β' 354) όπως ισχύει.

6.5.4. Εκροές στερεών αποβλήτων με εκτίμηση ποσοτικών και ποιοτικών χαρακτηριστικών, κατάταξη κατά ΕΚΑ, καθώς και <u>αναλυτική περιγραφή των τρόπων διαχείρισης και διάθεσης</u> (εργασίες R και D) σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις ανά είδος αποβλήτων.

6.5.5. Εκπομπές ρύπων και αερίων του θερμοκηπίου στον αέρα από τη λειτουργία του έργου ή της δραστηριότητας με εκτίμηση των ποιοτικών και ποσοτικών χαρακτηριστικών τους, εκφρασμένες σε μονάδες που έχουν χρησιμοποιηθεί για τις οριακές τιμές εκπομπής. Όπου είναι τεχνικά εφικτό και απαιτείται, η εκτίμηση εκπομπών στον αέρα διεξάγεται σε χρονικές κλίμακες που να επιτρέπουν τη σύγκριση με τα ισχύοντα όρια εκπομπών, καθώς και τον υπολογισμό των συγκεντρώσεων στις χρονικές περιόδους οριοθέτησής τους.

6.5.6. Εκπομπές θορύβου και δονήσεων από τη λειτουργία του έργου ή της δραστηριότητας, ποσοτικοποιημένες ως προς την ένταση και την κατανομή συχνοτήτων, χρονικά κατανεμημένες σε αντιστοιχία με τις χρονικές περιόδους αναφοράς των σχετικών ορίων.

6.5.7. Εκπομπές ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας, με αναφορά στην ισχύ και τις συχνότητες των εκπομπών.»

Ωστόσο, στην σελίδα 81 της ΜΠΕ παρατίθενται τα ακόλουθα, χωρίς να διευκρινίζεται και να αποσαφηνίζεται ο τρόπος διαχείρισης των παραγόμενων κατά τη φάση λειτουργίας του έργου στερεών αποβλήτων:

«*6.5.4. Εκροές στερεών αποβλήτων*

Τα παραγόμενα αστικού τύπου στερεά απόβλητα από το προσωπικό ή τα συνεργεία συντήρησης του σταθμού, θα συλλέγονται και θα τοποθετούνται στους κάδους προσωρινής αποθήκευσης του φορέα διαχείρισης (Δήμοι), ο οποίος είναι και υπεύθυνος για την συλλογή, μεταφορά και διάθεσή τους σε εγκεκριμένο χώρο. Τυχόν υλικά του ηλεκτρολογικού εξοπλισμού, που λόγω φθοράς πρέπει να

αντικατασταθούν κατά την περιοδική συντήρηση του σταθμού, θα ανακυκλώνονται σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας περί αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ).».

3. Χωροθέτηση του Υ/Σ Ανύψωσης Τάσης 20kV /150Κν σε απόσταση μικρότερη των 500 μ. από τα όρια του οικισμού «Βάθη»

Στις σελίδες 64-65 της ΜΠΕ αναφέρονται τα εξής: «*Το αιολικό πάρκο θα λειτουργεί ως ανεξάρτητη μονάδα ηλεκτροπαραγωγής και θα είναι διασυνδεδεμένο με το υπάρχον Ελληνικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΜΗΕ) διαμέσου κατάλληλης υπόγειας γραμμής διασύνδεσης Τάσης (Μ.Τ.) που θα διοχετεύει την παραγόμενη ενέργεια στον* ***νέο προτεινόμενο Υ/Σ Ανύψωσης Τάσης 20kV /150kV, που θα κατασκευαστεί σε έκταση ανάμεσα των περιοχών Α και Β πλησίον του υφιστάμενου ασφαλτόδρομου σε ευθεία απόσταση περίπου 212 μ. ανατολικά των ορίων του οικισμού Βάθη*** *και θα συνδέεται με γραμμή ΥΤ μήκους περίπου 40,41 χλμ (εναέρια 39,75 και υπόγεια 0,84 χλμ) με το ΚΥΤ Λαγκαδά. Συγκεκριμένα η γραμμή ΥΤ εκκινεί από τον νέο Υ/Σ στην Τ.Κ. Βάθης και οδεύει εντός των Τ.Κ Φύσκας, Τ.Κ. Κοκκινιάς, Τ.Κ. Αναβρύτου, Τ.Κ. Επταλόφου και Τ.Κ. Κορωνούδας της Δ.Ε. Κρουσσών του Δ. Κιλκίς, των Τ.Κ. Λειψυδρίου και Τ.Κ. Μελανθίου της Δ.Ε. Κιλκίς του Δ. Κιλκίς της Π.Ε. Κιλκίς, των Τ.Κ. Λευκοχωρίου και Τ.Κ. Καρτερών (σε αυτή θα οδεύσει υπόγεια για 0,84 χλμ) της Δ.Ε. Λαχανά του Δ. Λαγκαδά και καταλήγει στο ΚΥΤ Λαγκαδά στην Τ.Κ. Ασσήρου της Δ.Ε. Ασσήρου του Δ. Λαγκαδά της Π.Ε. Θεσσαλονίκης.*»

Ομολογείται λοιπόν ότι ο Υ/Σ Ανύψωσης Τάσης θα κατασκευαστεί σε έκταση ανάμεσα των περιοχών Α και Β πλησίον του υφιστάμενου ασφαλτόδρομου σε ευθεία απόσταση περίπου 212 μ. ανατολικά των ορίων του οικισμού Βάθη. Ωστόσο, η πράξη είναι παράνομη, διότι κατά παράβαση του νόμου, ο σταθμός και όλο το οικόπεδο εγκατάστασης αυτού ευρίσκονται σε απόσταση μικρότερη των 500 μέτρων από τα όρια του οικισμού «Βάθη» (πρώην Ραγιάν, βλ. **ΦΕΚ 48Α-05/03/1919**). Ειδικότερα, το κτίριο του Υ/Σ ευρίσκεται σε απόσταση 212 μ. από το όριο του άνω οικισμού. Στην προκειμένη περίπτωση λοιπόν παραβιάζεται η απαγόρευση ανέγερσης οχλουσών επαγγελματικών εγκαταστάσεων, βιομηχανικών, βιοτεχνικών κλπ., εντός ζώνης 500 μέτρων από οικισμούς προϋφιστάμενους της 16.8 1923, όπως έχει καθοριστεί με τις διατάξεις του άρ. 9 παρ. 1 του ΠΔ της 2/3/1981 (ΦΕΚ Δ΄138/13-3-1981), απαγόρευση που αφορά κάθε βαθμού όχλησης εγκαταστάσεις (χαμηλής, μέσης και υψηλής). Ο δε οικισμός «Βάθη» (πρώην Ραγιάν) προϋφίσταται της 16.8.1923 (βλ. **ΦΕΚ 48Α-05/03/1919**).

Σε κάθε δε περίπτωση, δεδομένου ότι ο άνω Υ/Σ ως συνοδό έργο εγκατάστασης παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανεμογεννήτριες ισχύος άνω των 700 kW, αποτελεί βιομηχανική εγκατάσταση μέσης όχλησης, απαγορεύεται η ανέγερσή του σε απόσταση 500 μέτρων από τα όρια κάθε οικισμού, και εκείνων που είναι μεταγενέστεροι της 16.8.1923, όπως προβλέπεται στην παρ. 3 του άρ. 7 του ΠΔ της 24/24/1985 (ΦΕΚ 181 Δ’/3-5-1985), όπως η παρ. 3 του άρθρου αυτού αντικαταστάθηκε με τις διατάξεις της παρ. 4. α) του ΠΔ της 25-4-1989 (ΦΕΚ 293 Δ΄/16-5-1989).

3. Μη προσκόμιση χαρτών για την συμβατότητα του έργου με τις διατάξεις του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ

Στο Παράρτημα 2 (Βασικές προδιαγραφές Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) έργων και δραστηριοτήτων Α' Κατηγορίας) της Υπουργικής Απόφασης οικ. 170225/2014 (ΦΕΚ 135/Β/27-1-2014) προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«*5. Συμβατότητα του έργου ή της δραστηριότητας με θεσμοθετημένες χωρικές και πολεοδομικές δεσμεύσεις της περιοχής*

5.1 θέση του έργου ή της δραστηριότητας ως προς εκτάσεις του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της περιοχής, όπως:

5.1.1.θεσμοθετημένα όρια οικισμών και εγκεκριμένων πολεοδομικών σχεδίων.

5.1.2.Όρια περιοχών του εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών του ν. 3937/2011 (Α' 60).

5.1.3.Δάση, δασικές εκτάσεις και αναδασωτέες εκτάσεις.

5.1.4.Εγκαταστάσεις κοινωνικής υποδομής, κοινής ωφέλειας κ.ά.

5.1.5.Θέσεις αρχαιολογικού ενδιαφέροντος.

5.2 Ισχύουσες χωροταξικές και πολεοδομικές ρυθμίσεις στην περιοχή του έργου ή της δραστηριότητας.

Αναφέρεται το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις χρήσεις γης και τους όρους δόμησης στην περιοχή του έργου/δραστηριότητας και τη συμβατότητά του με αυτό, βάσει των αναφερομένων στην ενότητα 5.1 και με ειδικότερη αναφορά τουλάχιστον στα εξής:

5.2.1.Προβλέψεις και κατευθύνσεις του Γενικού, των Ειδικών και του οικείου Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης.

5.2.2.Θεσμικό καθεστώς, σύμφωνα με εγκεκριμένα σχέδια (ρυθμιστικό, γενικό πολεοδομικό, ρυμοτομικό, ΖΟΕ, ΣΧΟΑΠ, οριοθέτησης οικισμών ή άλλων σχεδίων καθορισμού χρήσεων γης και δόμησης).

5.2.3.Ειδικά σχέδια διαχείρισης (ΕΣΔΑ, ΠΕΣΔΑ, σχέδια διαχείρισης υδάτων κ.λπ.).

5.2.4.Οργανωμένοι υποδοχείς δραστηριοτήτων όπως επιχειρηματικά πάρκα, οργανωμένοι υποδοχείς μεταποιητικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, λατομικές ζώνες, περιοχές ολοκληρωμένης τουριστικής ανάπτυξης, περιοχές οργανωμένης ανάπτυξης υδατοκαλλιεργειών κ.λπ.

Όλα τα παραπάνω στοιχεία των ενοτήτων 5.1 και 5.2 απεικονίζονται σε κατάλληλο χάρτη.»

Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι προβλέπεται ρητά να προσκομίζονται χάρτες από τους οποίους θα αποδεικνύεται η συμβατότητα του έργου με τις διατάξεις του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ, στην προκειμένη περίπτωση τέτοιοι χάρτες δεν προσκομίζονται, οπότε και το Κεφάλαιο 5 (Συμβατότητα του Έργου με Θεσμοθετημένες Χωρικές και Πολεοδομικές Δεσμεύσεις) της ΜΠΕ είναι ελλιπές.

4. Μη αναφορά στον ακριβή τρόπο διαχείρισης των πλεονάζοντων υλικών - στερεών αποβλήτων

Όπως προαναφέρθηκε στην αρχή του παρόντος, η υλοποίηση του υπό κρίση έργο στο σύνολό του θα οδηγήσει σε μια τεράστια ποσότητα πλεονάζοντων υλικών, η περιβαλλοντική διαχείριση της οποίας παραμένει «μετέωρη» και απροσδιόριστη στο πλαίσιο της εκπονηθείσας ΜΠΕ, καθώς στην σελίδα 74 της ΜΠΕ αναφέρονται τα ακόλουθα: «***Τα συνολικά πλεονάζοντα υλικά που ανέρχονται σε 141.730,20 Μ3*** *και είναι γαιώδους και Γ-Η συστάσεως, θα πρέπει να μεταφερθούν και να εναποθετηθούν λόγω της ακαταλληλότητας τους, είτε εντός είτε εκτός περιοχής επέμβασης, είτε σε χώρους που απαιτείται αποκατάσταση (ανενεργά ή ενεργά λατομεία), που υφίσταται τέτοιοι στην ευρύτερη περιοχή του έργου και που θα υποδείξει το Δασαρχείο Κιλκίς, είτε σε νόμιμους χώρους υποδοχής Α.Ε.Κ.Κ..*». Ο ακριβής τρόπος διαχείρισης των εν λόγω υλικών παραμένει αδιευκρίνιστος, αφού αυτά είτε θα

παραμείνουν εντός της περιοχής επέμβασης είτε θα απομακρυνθούν είτε θα καταλήξουν σε κάποια λατομεία της ευρύτερης περιοχής.

Επίσης, **πλεονάζοντα στερεά απόβλητα θα δημιουργηθούν και από τα λοιπά συνοδά έργα, ο τρόπος διαχείρισης των οποίων παραμένει επίσης ασαφής και απροσδιόριστος στην ΜΠΕ.** Ειδικότερα, στην σελίδα 64 της ΜΠΕ αναφέρεται ότι, σχετικά με τις εκσκαφές και επιχώσεις εσωτερικού και εξωτερικού δικτύου διασύνδεσης, τα εκχώματα αναμένεται να ανέλθουν σε 59.232,0 m^3, τα επιχώματα σε 41.462,4 m^3, οπότε και η περίσσεια αναμένεται να ανέλθει σε 17.769,6 m^3 (βλ. Πίνακα 15 «Εκτιμώμενες ποσότητες εκσκαφών – επιχώσεων εσωτερικού & εξωτερικού δικτύου διασύνδεσης» στην σελίδα 64 της ΜΠΕ). Ωστόσο, ο τρόπος διαχείρισης αυτής της ποσότητας των υλικών δεν προσδιορίζεται στο πλαίσιο της ΜΠΕ.

5. Δεν γίνεται αναφορά στην συμβατότητα του έργου με τις διατάξεις της ΚΥΑ 42699 «Χαρακτηρισμός του υγροτόπου Λίμνης Κερκίνης και της ευρύτερης περιοχής του ως Εθνικού Πάρκου και καθορισμός χρήσεων, όρων και περιορισμών δόμησης» (ΦΕΚ Α.Α.Π. 98/8-11-2006)

Σύμφωνα με την ΚΥΑ 42699 «Χαρακτηρισμός του υγροτόπου Λίμνης Κερκίνης και της ευρύτερης περιοχής του ως Εθνικού Πάρκου και καθορισμός χρήσεων, όρων και περιορισμών δόμησης» (ΦΕΚ Α.Α.Π. 98/8-11-2006) χαρακτηρίζεται ως Εθνικό Πάρκο με την ονομασία «Εθνικό Πάρκο Λίμνης Κερκίνης» η έκταση που εμπίπτει σε εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών κάτω των 2.000 κατοίκων περιοχές των Δήμων Ηράκλειας και Σιντικής. Με την ανωτέρω ΚΥΑ, στην χερσαία και λιμναία περιοχή του Εθνικού Πάρκου χαρακτηρίζονται ως περιοχές απόλυτης Προστασίας της Φύσης οι περιοχές των οποίων τα όρια καθορίζονται κατά Ζώνες Α1, Α2, Α3 και Α4, ενώ θεσμοθετούνται και οι ακόλουθες ευρύτερες ζώνες:

α. Ζώνη ΟΑ1. Τη ζώνη ΟΑ1 ορίζουν τα εξής φυσικά και τεχνητά όρια:

− Το ανατολικό άκρο του παλαιού φράγματος Λιθοτόπου, ο επαρχιακός δρόμος Λιθοτόπου – Ηράκλειας με βόρεια κατεύθυνση, μέχρι την διασταύρωση του με την επαρχιακή οδό προς Χρυσοχώραφα.

− Η παραπάνω επαρχιακή οδός προς Χρυσοχώραφα μέχρι το σημείο ένωσής της με το εγκεκριμένο όριο του οικισμού Χρυσοχωράφων (υπ' αριθμ. 11678 ΕΠΑ, ΦΕΚ 94/Δ/8.2.1988).

− Το παραπάνω εγκεκριμένο όριο του οικισμού Χρυσοχωράφων μέχρι το σημείο ένωσής του με την Δυτική Αρδευτική Διώρυγα.

− Η εσωτερική πλευρά της Δυτικής Αρδευτικής Διώρυγας με βορειο−ανατολική κατεύθυνση μέχρι το σημείο ένωσης της με τα διοικητικά όρια των Κοινοτήτων Κοίμησης και Στρυμονοχωρίου.

− Τα παραπάνω διοικητικά όρια με ανατολική κατεύθυνση μέχρι την ένωσή τους με την επαρχιακή οδό Ποντισμένου − Στρυμονοχωρίου − Χαροπού.

− Ο επαρχιακός δρόμος Στρυμονοχωρίου –Χαροπού μέχρι τη διασταύρωσή του με την Εθνική οδό Σερρών−Προμαχώνα περιοχής Στρυμονοχωρίου.

− Η Εθνική οδός Σερρών−Προμαχώνα μέχρι τη γέφυρα Σιδηροκάστρου (γέφυρα Στρυμόνα) και το σημείο ένωσής της με την οριογραμμή της ζώνης Προστασίας της Φύσης Π1 στο ανατολικό ανάχωμα του ποταμού Στρυμόνα.

− Η εσωτερική πλευρά του ανατολικού αναχώματος του ποταμού Στρυμόνα και εν συνεχεία της λίμνης Κερκίνης έως το ανατολικό άκρο του παλαιού φράγματος Λιθοτόπου.

β. Ζώνη ΟΑ2. Τη ζώνη ΟΑ2 ορίζουν τα εξής φυσικά και τεχνητά όρια:

− Η γέφυρα Σιδηροκάστρου (γέφυρα Στρυμόνα) και τμήμα της επαρχιακής οδού Ν. Πετριτσίου − Σιδηροκάστρου (μήκος 400 μ) με κατεύθυνση δυτική έως την αγροτική οδό κατά μήκος της δυτικής όχθης του ποταμού Στρυμόνα.

− Ο αγροτικός δρόμος κατά μήκος της δυτικής όχθης του ποταμού Στρυμόνα με κατεύθυνση βόρεια μέχρι το σημείο ένωσής του με τα σύνορα Ελλάδας − Βουλγαρίας.

− Η συνοριακή γραμμή Ελλάδας − Βουλγαρίας με δυτική κατεύθυνση μέχρι το «Μεγάλο Ρέμμα».

− Το «Μεγάλο Ρέμμα» με νότια κατεύθυνση μέχρι τη σιδηροδρομική γραμμή περιοχής Λιβαδιάς.

− Η σιδηροδρομική γραμμή μέχρι τη θέση Σιδηροχώριον.

− Ο επαρχιακός δρόμος Σιδηροχωρίου − Οδηγήτριας.

− Η κορυφογραμμή μεταξύ των τριγωνομετρικών σημείων 373 (θέση Ραδήλα) και 471 (θέση Ψηλοράχη) μέχρι τη θέση Απιδιά.

− Η οριογραμμή των διοικητικών ορίων των Νομών Κιλκίς και Σερρών με νοτιοανατολική κατεύθυνση που ακολουθεί τη νοητή γραμμή που διέρχεται από τα τριγωνομετρικά σημεία 781 (Σησαμιά), 655 (Τραγουδίστρα), 898 (Μαύρη Ζώνη), 1179 (Κρούσα), 789 (Δίστρατον), μέχρι τα διοικητικά όρια της Κοινότητας Λιθοτόπου.

− Τα διοικητικά όρια της Κοινότητας Λιθοτόπου μέχρι την τεχνητή κοίτη του Στρυμόνα (νότια του οικισμού Λιθότοπος).

− Η ανωτέρω τεχνητή κοίτη μέχρι το φράγμα Λιθοτόπου.

− Το φράγμα Λιθοτόπου και εν συνεχεία η επαρχιακή οδός Λιθοτόπου − Κερκίνης έως το λιμενίσκο Λιθοτόπου.

− Η περίμετρος του λιμενίσκου Λιθοτόπου έως το σημείο συμβολής με την επαρχιακή οδό Λιθοτόπου −Κερκίνης.

− Η επαρχιακή οδός Κερκίνης − Λιθοτόπου έως το σημείο τομής της με την ισοϋψή καμπύλη των 38 μ.

− Η ισοϋψής καμπύλη των 38 μ. έως το σημείο τομής της με την επαρχιακή οδό Κερκίνης − Λιθοτόπου

− Η επαρχιακή οδός Κερκίνης − Λιθοτόπου έως τον αγροτικό δρόμο, νότια του οικισμού της Κερκίνης που συνδέει την επαρχιακή οδό με το δυτικό προστατευτικό ανάχωμα της λίμνης Κερκίνης.

− Το δυτικό προστατευτικό ανάχωμα της λίμνης έως την αρδευτική διώρυγα Λιβαδιάς

− Η ισοϋψής καμπύλη των 36 μ. έως το βόρειο ανάχωμα του ποταμού Στρυμόνα.

− Το δυτικό ανάχωμα της υφιστάμενης κοίτης του ποταμού Στρυμόνα σε μήκος 400 μ.

− Το νότιο προστατευτικό ανάχωμα της παλαιάς Κοίτης του ποταμού Στρυμόνα, και η περίμετρος των μονάδων ιχθυοπαραγωγής (συμπεριλαμβανομένων των δεξαμενών επέκτασης) έως το δυτικό προστατευτικό ανάχωμα του ποταμού.

− Το δυτικό ανάχωμα του ποταμού έως τη γέφυρα Σιδηροκάστρου. Από την συνολική έκταση της περιοχής οικοανάπτυξης ΟΑ2 εξαιρούνται οι περιοχές προστασίας της Φύσης Π3 και Π4 καθώς και η περιοχή απόλυτης προστασίας της φύσης Α4.

γ. Ζώνη ΟΒ1. Τη ζώνη ΟΒ1 ορίζουν τα παρακάτω φυσικά και τεχνητά όρια:

− Ο επαρχιακός δρόμος Στρυμονοχωρίου – Χαροπού και από εκεί ο αγροτικός κοινοτικός δρόμος Χαροπού−Αγκίστρου από την διασταύρωση του με την Εθνική οδό Σερρών−Προμαχώνα στη θέση Απιδιές, περιοχής Στρυμονοχωρίου, που συνορεύει με την ζώνη Οικοανάπτυξης ΟΑ1.

− Ο δρόμος Αγκίστρου−Προμαχώνα μέχρι το σημείο τομής του με τα διοικητικά όρια της Κοινότητας Προμαχώνα. Τα διοικητικά όρια της Κοινότητας προς βορρά μέχρι τα Ελληνοβουλγαρικά σύνορα.

− Τα σύνορα προς τα δυτικά μέχρι την οριογραμμή της Ζώνης Προστασίας της Φύσης Π2 στο φυλάκιο Προμαχώνα.

− Η οριογραμμή της ζώνης Προστασίας της Φύσης Π2 με νότια κατεύθυνση μέχρι τη γέφυρα Σιδηροκάστρου (γέφυρα Στρυμόνα), στη θέση Απιδιές, περιοχής Στρυμονοχωρίου.

− Η οδός Νέου Πετριτσίου−Σιδηροκάστρου μέχρι τη διασταύρωσή της με την επαρχιακή οδό Στρυμονοχωρίου−Χαροπού.

δ. Ζώνη ΟΒ2. Τη ζώνη ΟΒ2 ορίζουν τα εξής φυσικά και τεχνητά όρια:

− Η συνοριακή γραμμή Ελλάδας−Βουλγαρίας από το σημείο τομής αυτής με το «Μεγάλο Ρέμμα» μέχρι τη γραμμή των διοικητικών ορίων των Νομών Κιλκίς και Σερρών.

− Η ανωτέρω γραμμή των διοικητικών ορίων των Νομών Κιλκίς και Σερρών μέχρι την οριογραμμή της ζώνης ΟΑ2 στη θέση Απιδιά.

− Η οριογραμμή της ζώνης ΟΑ2 από τη θέση Απιδιά με βόρεια κατεύθυνση μέχρι τη συνοριακή γραμμή Ελλάδας − Βουλγαρίας.

ε. Ζώνη ΟΒ3. Τη ζώνη ΟΒ3 ορίζουν τα παρακάτω φυσικά και τεχνητά όρια:

− Ο επαρχιακός δρόμος Λιθοτόπου − Ηράκλειας − Ποντισμένου−Στρυμονοχωρίου από τη διασταύρωσή του με τον επαρχιακό δρόμο προς τα Χρυσοχώραφα μέχρι το σημείο τομής με τα διοικητικά όρια των Κοινοτήτων Κοιμήσεως και Στρυμονοχωρίου.

− Η οριογραμμή της ζώνης ΟΑ1 μέχρι τη διασταύρωση του επαρχιακού δρόμου Λιθοτόπου − Ηράκλειας με το δρόμο προς τα Χρυσοχώραφα.

Περαιτέρω, το άρ. 7 της ανωτέρω ΚΥΑ ορίζει τα εξής:

«Άρθρο 7 Μεταβατικές διατάξεις

Δεν επιτρέπεται η εκτέλεση έργων και η άσκηση δραστηριοτήτων που δεν αναφέρονται στην παρούσα.

1. Εξαιρούνται από τις απαγορεύσεις της παρούσας: α) Τα έργα και οι δραστηριότητες που την ημέρα δημοσίευσης της παρούσας: − υφίστανται και λειτουργούν νομίμως ή − βρίσκονται στο στάδιο της κατασκευής με βάση σύννομη άδεια ή − έχουν δημοπρατηθεί, ή βρίσκονται στο στάδιο της δημοπράτησης ή − έχουν εν ισχύ άδεια εγκατάστασης ή λειτουργίας ή − έχει εκδοθεί σχετική οικοδομική άδεια η οποία είναι εν ισχύ, ή − έργα για τα οποία έχει εκδοθεί Απόφαση Προέγκρισης Χωροθέτησης η οποία είναι εν ισχύ. − έχουν περιβαλλοντικά αδειοδοτηθεί με έγκριση απόφασης περιβαλλοντικών όρων ή με τη δυνατότητα, εάν απαιτείται, επιβολής αρμοδίως προσθετικών περιβαλλοντικών όρων. β) Έργα εθνικής σημασίας, ύστερα από έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου, καθώς επίσης έργα και επεμβάσεις λόγω εκτάκτου ανάγκης (σεισμών, πλημμυρών, θεομηνιών κ.λπ.).
2. Για κάθε αμφισβήτηση που ανακύπτει από την εφαρμογή της παρούσας, αποφασίζει οριστικά ο Γεν.

Γραμματέας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας μετά από εισήγηση του Δ/ντή Περιβάλλοντος και Χωροταξίας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και σύμφωνη γνώμη του Φορέα Διαχείρισης.»

Θα έπρεπε λοιπόν στην ΜΠΕ και την ΕΟΑ να γίνεται αναφορά στην ανωτέρω ΚΥΑ και, κατά συνέπεια, να εξετάζεται η συμβατότητα του έργου με τις διατάξεις της ανωτέρω ΚΥΑ, σε περίπτωση που αυτό μάλιστα, χωροθετείται εντός κάποιας εκ των θεσπισμένων ζωνών, κάτι όμως που δεν γίνεται στην παρούσα περίπτωση, καθιστώντας την ΜΠΕ και την ΕΟΑ ελλιπείς και απορριπτέες.

Συμπέρασμα

Από τα ανωτέρω συνάγεται με ιδιαίτερα πρόδηλο τρόπο ότι η κατασκευή του έργου επηρεάζει την ακεραιότητα των γειτονικών προστατευόμενων περιοχών του δικτύου Natura 2000 και ιδίως της περιοχής ΖΕΠ GR1260008 «Τεχνητή Λίμνη Κερκίνης – Όρος Κρούσια», όπως αναλύθηκε διεξοδικά στο παρόν έντυπο. Επίσης, το έργο αναμένεται να έχει εξαιρετικά δυσμενείς επιπτώσεις (άμεση καταστροφή κρίσιμων ενδιαιτημάτων, έμμεση απώλεια ενδιαιτημάτων λόγω όχλησης, αυξημένος κίνδυνος πρόσκρουσης κ.α.) σε προστατευόμενα είδη ορνιθοπανίδας, λαμβανομένου υπόψη των καταγραφών και των στοιχείων που συλλέχθησαν (π.χ. εντοπισμός ενεργών θέσεων φωλιάσματος κ.α.) κατά τις εργασίες πεδίου στο πλαίσιο της ΕΟΑ, των χαρακτηριστικών ορισμένων πτηνών (π.χ. αυξημένος κίνδυνος πρόσκρουσης με α/γ ή με τις υποδομές του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας κ.α.), του μεγέθους του έργου και των στόχων διατήρησης που έχουν τεθεί από την Πολιτεία για την περιοχή ΖΕΠ GR1260008 «Τεχνητή Λίμνη Κερκίνης – Όρος Κρούσια».

Υπογραφή